

ចំណេះដឹងជាមូលដ្ឋានស្តីអំពី

មេរោគអេដស៍ / ជំងឺអេដស៍

និងទំនាក់ទំនង មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍

ជាមួយនឹងគ្រឿងញៀន

BILL & MELINDA
GATES foundation

International
HIV/AIDS
Alliance
Supporting Community Action on AIDS in Developing Countries

FRONTIERS
PREVENTION PROJECT

KHANA
អង្គការសម្ព័ន្ធការព្រមប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍
Khmer HIV/AIDS NGO Alliance

អារម្ភកថា

សៀវភៅឯកសារ ចំណេះដឹងមូលដ្ឋានស្តីអំពីមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ និងទំនាក់ទំនងនៃមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ជាមួយនិងគ្រឿងញៀន គឺជាលទ្ធផលផ្តល់ផ្នែកដែលទទួលបានអំពីសិក្ខាសាលារយៈពេលបួនថ្ងៃ ដែលបានរៀបចំធ្វើនៅក្នុង ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៦ នៅសាលាគរុកោសល្យមត្តេយ្យមជ្ឈមណ្ឌលនីតិវិធី។

សិក្ខាសាលាបួនថ្ងៃចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃទី ១៤ ដល់ ថ្ងៃទី ១៧ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០៦ មានការចូលរួមពីសិក្ខាកាមសរុបចំនួន ២៥ នាក់ ជាបុគ្គលិកអនុវត្តន៍គំរោងផ្ទាល់ និងជាភ្នាក់ងារមិត្តអប់រំមិត្តមកពីអង្គការដៃគូចំនួនប្រាំ (អង្គការសកម្មភាពដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ សហគមន៍-ប្រតិបត្តិការកុមារខេត្តបាត់ដំបង អង្គការខ្មែរអភិវឌ្ឍន៍សេរីភាពសមាគមគ្រួសារពិការភាពកុមារកំព្រា និងអង្គការកសាង) ។ គោលបំណងនៃសិក្ខាសាលានេះ គឺដើម្បីអោយសិក្ខាកាមទាំងអស់បានយល់ដឹងអំពី មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍-គ្រឿងញៀន និងផលប៉ះពាល់ចំពោះមនុស្សដែលមាន ទំនាក់ទំនងគ្រឿងញៀន មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ និងជំងឺរលាកថ្លើមប្រភេទសេ ព្រមទាំង ការយល់ដឹងអំពីសេវាកម្មនានា ជាពិសេសបទអន្តរាគមន៍ឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាគ្រឿងញៀន និងមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ នៅប្រទេសកម្ពុជា ។

សៀវភៅឯកសារដែលបានចងក្រងឡើង គឺក្នុងគោលបំណងដើម្បីប្រមូលផ្តុំសំភារៈ ព័ត៌មានដែលបានពីការបង្ហាញ និងការ ពិភាក្សានៅក្នុងសិក្ខាសាលារយៈពេលបួនថ្ងៃ សំរាប់ជួយជាជំនួយក្នុងការចងចាំសំរាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់នៅក្នុងគំរោងឆ្លើយតប ទៅនឹងមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ និងបញ្ហាគ្រឿងញៀន លើការយល់ដឹងដ៏ទូលំទូលាយអំពីមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃមេរោគអេដស៍/ ជំងឺអេដស៍-មេរោគអេដស៍ និងគ្រឿងញៀនគ្រឿងញៀន និងជំងឺរលាកថ្លើម ។ បន្ថែមលើសពីនេះ អ្នកអានដែលបានប្រើប្រាស់ សៀវភៅឯកសារនេះនឹងអាចទទួលបានចំណេះដឹងផងដែរ អំពីសេវាកម្មបទអន្តរាគមន៍នានា ចំពោះការឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាអេដស៍ និងបញ្ហាគ្រឿងញៀន ដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ។

សេរីរភាពឯកសារនេះសរុបមានចំនួន ១២ មេរៀនធំៗ ដែលក្នុងនោះរួមមាន:

- ១ យុទ្ធសាស្ត្ររបស់អង្គការសម្ព័ន្ធភាពខ្មែរប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ ក្នុងកម្មវិធីបង្ការមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងគ្រឿងញៀន
- ២ មេរោគអេដស៍ និងជំងឺរលាកថ្លើមប្រភេទបេ សេ ការធ្វើតេស្តឈាមរកមេរោគអេដស៍ ការចម្លង ការការពារ និងការព្យាបាល
- ៣ យល់ដឹងអំពីការប្រើបំពានគ្រឿងញៀន និងភាពងាយរងគ្រោះ
- ៤ ភាពខុសគ្នារវាងការឆ្លើយតបទៅនឹងមេរោគអេដស៍ និងគ្រឿងញៀន
- ៥ ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងគ្រោះថ្នាក់របស់វា
- ៦ ការអនុវត្តន៍ច្បាប់គ្រឿងញៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងការកាត់បន្ថយការផ្គត់ផ្គង់
- ៧ សកម្មភាពធ្វើការងារជាមួយមិត្តអប់រំមិត្តនៅតាមមណ្ឌលសំចៃ
- ៨ ការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់លើអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- ៩ ការតស៊ូមតិ និងក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់នៃគំរោងបង្ការ មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងគ្រឿងញៀន
- ១០ ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និងកម្មវិធីព្យាបាល
- ១១ បុគ្គលដែលប្រើបំពានគ្រឿងញៀន
- ១២ ការសំអាតម្ជុល-សីរាំង

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

សៀវភៅឯកសារនេះ ពិតជាមិនអាចកើតឡើងបានឡើយ ប្រសិនបើគ្មានការចូលរួមពីសំណាក់សិក្ខាកាមទាំងអស់ដែលអញ្ជើញមកពីបណ្តាអង្គការដៃគូ ដែលអនុវត្តន៍គំរោងបង្ការមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងគ្រឿងញៀននៅខេត្តបាត់ដំបង និងនៅរាជធានីភ្នំពេញ ។ ជាពិសេស គឺការចូលរួមផ្តល់ជំនាញ និងបច្ចេកទេសពីអស់លោក-លោកស្រីដូចមានរាយនាមខាងក្រោម ដែលបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ ផ្តល់បទបង្ហាញ និងចែករំលែកបទពិសោធន៍នៅក្នុងអង្គសិក្ខាសាលា ហើយបានជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តអោយអង្គសិក្ខាសាលារយៈពេលបួនថ្ងៃទទួលបានលទ្ធផលគួរជាទីមោទនៈ ។

អស់លោក-លោកស្រី ទាំងនោះរួមមាន៖

១- លោកស្រី Joanna-Dorricott	មន្ត្រីគាំទ្របច្ចេកទេសអង្គការសម្ព័ន្ធភាពអន្តរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍
២- លោកស្រីវេជ្ជ. អាំង-សូឌី	មន្ត្រីឯកទេសផ្នែកសុខភាពផ្លូវចិត្ត នៃកម្មវិធីជាតិសុខភាពផ្លូវចិត្ត
៣- លោក Umesh-Sharma	ទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេសប្រចាំតំបន់នៃអង្គការសម្ព័ន្ធភាពអន្តរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍
៤- លោក Graham Shaw	ទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេសអង្គការសុខភាពពិភពលោក
៥- លោក Martin-Lutterjohann	ទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេសអគ្គលេខាធិការដ្ឋានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងគ្រឿងញៀននៃក្រសួងមហាផ្ទៃ
៦- លោកវេជ្ជ. ម៉ក់-ម៉ឺនីន	មន្ត្រីកម្មវិធីទទួលបន្ទុកស្បៀងអាហារអង្គការសម្ព័ន្ធភាពខ្មែរប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍
៧- លោក ឈម-ហ៊ុយ	ទីប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងគ្រឿងញៀននៃក្រសួងមហាផ្ទៃ

ជូប សុខចំរើន

ប្រធានក្រុមបច្ចេកទេស

អង្គការសម្ព័ន្ធភាពខ្មែរប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ (ខាណា)

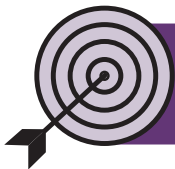
អរគុណ!

មាតិកា

យុទ្ធសាស្ត្ររបស់អង្គការសម្ព័ន្ធភាពខ្មែរប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ ក្នុងកម្មវិធីបង្ការមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងគ្រឿងញៀន.....	7
មេរោគអេដស៍ និងជំងឺរលាកថ្លើមប្រភេទបេ សេ ការធ្វើតេស្តឈាមរកមេរោគអេដស៍ ការចំលង ការការពារ និងការព្យាបាល.....	12
យល់ដឹងអំពីការប្រើប័ព្វគ្រឿងញៀន និងភាពងាយរងគ្រោះ	16
ភាពខុសគ្នារវាងការឆ្លើយតបទៅនឹងមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ និងគ្រឿងញៀន	20
ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងគ្រោះថ្នាក់របស់វា	22
ការអនុវត្តន៍ច្បាប់គ្រឿងញៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងការកាត់បន្ថយការផ្គត់ផ្គង់	33
សកម្មភាពធ្វើការជាមួយមិត្តអប់រំមិត្តនៅតាមមណ្ឌលសំចៃ	38
ការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់លើអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន	42
ការតស៊ូមតិ និងក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់នៃតំរាងបង្ការ មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងគ្រឿងញៀន	44
ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និងកម្មវិធីការព្យាបាល	47
បុគ្គលដែលប្រើគ្រឿងញៀន	57
ការសំអាតម្ជុល-សីរ៉ាំង	60

មេរៀនទី ១

យុទ្ធសាស្ត្ររបស់អង្គការសម្ព័ន្ធភាពខ្មែរប្រយុទ្ធនឹង
ជំងឺអេដស៍ ក្នុងកម្មវិធីបង្ការមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍
ដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងគ្រឿងញៀន

គោលបំណង

ផ្តល់ឱ្យសិក្ខាកាមយល់ដឹងអំពីយុទ្ធសាស្ត្រ និងការឆ្លើយតបរបស់
អង្គការក្នុងកម្មវិធីបង្ការមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ដែលមាន
ទំនាក់ទំនងទៅនឹងគ្រឿងញៀន ។

រយៈពេល

៦០ នាទី

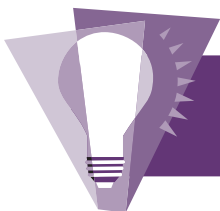
វិធីសាស្ត្រ

បទបង្ហាញ និងពិភាក្សាក្រុមធំ

សំភារៈ

ឯកសារសំរាប់ចែកសិក្ខាកាម ហ្វឺត និងក្រដាសផ្ទាំង

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍

- ប្រទេសកម្ពុជាបានធ្វើវិនិយោគច្រើនក្នុងកិច្ចប្រឹងប្រែង ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាកាត់បន្ថយអត្រាប្រេវ៉ាឡង់មេរោគអេដស៍ពី ២.៥% មកនៅត្រឹម ១.៩% ។
- ផ្លូវចំណងចំបងនៃមេរោគអេដស៍ គឺតាមរយៈការរួមភេទដោយមិនបានការពារ និងតាមរយៈការចំណងពីម្តាយដែលមានផ្ទុកមេរោគអេដស៍ទៅទារកក្នុងផ្ទៃ ។
- តែបើទោះជាយ៉ាងនេះក្តីមានតែ ១២% ប៉ុណ្ណោះ រាយការណ៍ធ្លាប់បានប្រើស្រោមអនាម័យ (ពោលគឺថាប្រមាណ ៨៨% មិនដែលធ្លាប់បានប្រើស្រោមអនាម័យ) ។

គ្រឿងញៀននៅប្រទេសកម្ពុជា

- តាមរយៈការសិក្សាជាច្រើន បង្ហាញអោយឃើញអំពីការកើនឡើងនូវការប្រើបំពាននៅប្រទេសកម្ពុជា
- យោងទៅតាមរបាយការណ៍របស់ការិយាល័យសហប្រជាជាតិក្នុងកិច្ចការគ្រឿងញៀន និងឧក្រិដ្ឋកម្ម
 - មានអ្នកប្រើបំពានគ្រឿងញៀនប្រមាណ ១០០០០ នាក់នៅប្រទេសកម្ពុជា និង
 - មានអ្នកប្រើបំពានគ្រឿងញៀនប្រមាណ ១០០០-២០០០ នាក់ផ្សេងទៀត កំពុងចាក់គ្រឿងញៀនប្រភេទហ្ស៊ីអ៊ីន ។
- ការប្រើមូល-ស៊ីរ៉ាំងរួមគ្នា គឺជាការអនុវត្តន៍ជាធម្មតានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- តាមរយៈរបាយការណ៍អំពីជីវជាតិប្តីបង្កាញនៅលើភាពមិនយល់ដឹងជុំវិញការប្រើបំពានគ្រឿងញៀន ជាពិសេសការប្រើបំពានថ្នាំយ៉ាំម៉ា ។

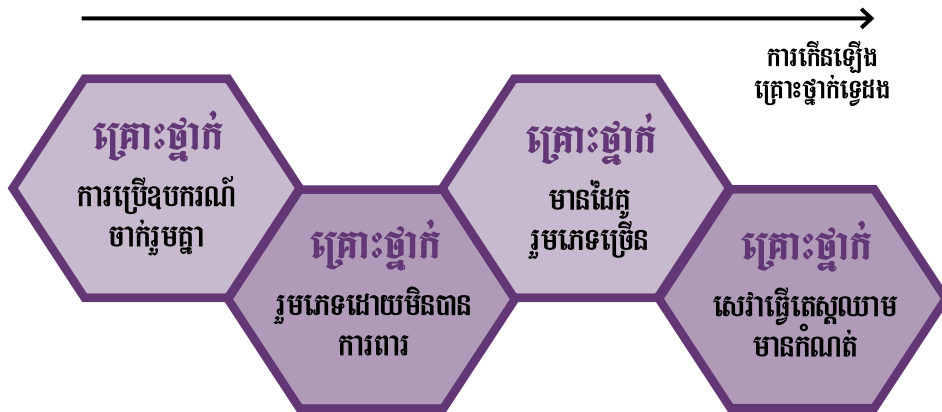
កង្វះចន្លោះនៅក្នុងការឆ្លើយតបចំពោះគ្រឿងញៀន

- យោងទៅតាមរបាយការណ៍របស់ការិយាល័យសហប្រជាជាតិក្នុងកិច្ចការគ្រឿងញៀន និងឧក្រិដ្ឋកម្ម
 - មានយុវវ័យ ៣ លាននាក់ ត្រូវការការអប់រំអំពីបញ្ហាទាក់ទងទៅនឹងគ្រឿងញៀន
 - សាលារៀនជាច្រើនមិនទាន់បានបញ្ចូលការអប់រំអំពីបញ្ហាគ្រឿងញៀនទៅក្នុងកម្មវិធីបង្រៀននៅក្នុងសាលា
 - កម្មករ កម្មការិនីរោងចក្រកាត់ដេរ ប្រមាណមួយម៉ឺននាក់ត្រូវការការអប់រំអំពីគ្រឿងញៀន ។
 - ក្រុមដទៃផ្សេងទៀតក៏ត្រូវការការអប់រំអំពីគ្រឿងញៀន រួមមាន ស្ត្រីបំរើសេវាផ្លូវភេទ យុវវ័យក្រៅសាលា កុមារនៅតាមចិញ្ចើមផ្លូវ កម្មកររកស៊ីនៅតាមព្រំដែន ជនភៀសស៊ីក កម្មករទូកនេសាទក្រុមបុរសរួមភេទជាមួយបុរស ។ល។

ទំនាក់ទំនងគ្រឿងញៀន និងមេរោគអេដស៍

- កត្តាចំណងផ្ទាល់
 - ការប្រើមូល ស៊ីរ៉ាំងរួមគ្នា គឺជាមធ្យោបាយចំបងនៃការចំណងមេរោគអេដស៍តាមរយៈការប៉ះពាល់ឈាមនឹងឈាម ។
- កត្តាចំណងប្រយោល
 - ការប្រើយ៉ាំម៉ា ជាញឹកញាប់អាចនាំទៅរកការរួមភេទមិនមានសុវត្ថិភាព (ឥរិយាបថនៃការរួមភេទ) ។
 - ចំពោះបុរសតែងតែគិតថា យ៉ាំម៉ាអាចអោយគេរួមភេទបានរយៈពេលយូរ ហើយសំរាប់ដៃគូរួមភេទតែងតែគិតថាពេលដែលគេប្រើយ៉ាំម៉ាធ្វើអោយគេមានអារម្មណ៍ស្រើបស្រាល ហើយបន្ថយការឈឺចាប់ ដែលការយល់ដឹងដូច្នេះអាចធ្វើអោយគេងាយនឹងរងគ្រោះចំពោះការឆ្លងមេរោគអេដស៍ (រាងកាយ) ។
 - ទំនាក់ទំនងនៃការប្រើគ្រឿងញៀន និងការរកស៊ីផ្លូវភេទ (សេដ្ឋកិច្ច-សង្គម) ។

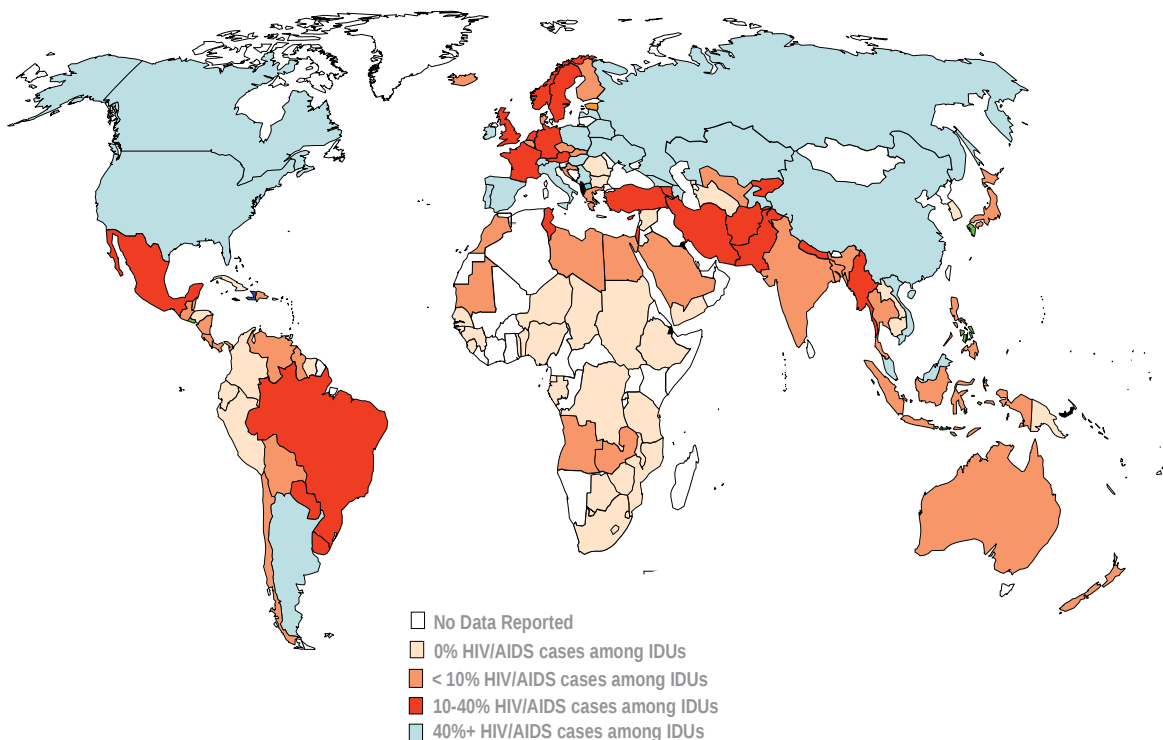
គ្រោះថ្នាក់ច្រើននៃការឆ្លងមេរោគអេដស៍ ចំពោះអ្នកប្រើគ្រឿងញៀន

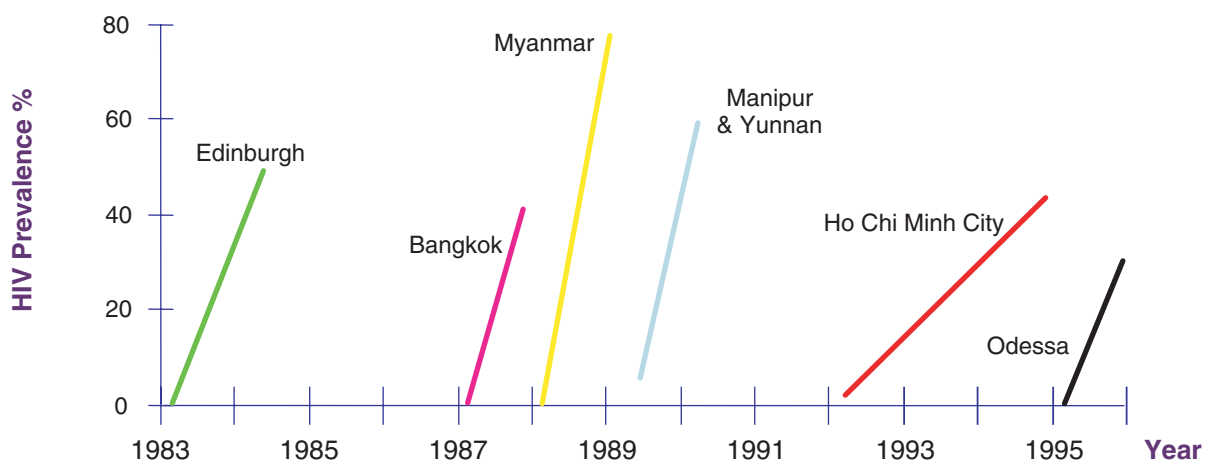
បទពិសោធន៍ពីបណ្តាប្រទេសបង់កម្ពុជា

- ការប្រើប័ព្វគ្រឿងញៀនដោយការចាក់ គឺជាស្ថាននៃការចម្លងមេរោគអេដស៍នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសជាច្រើន ឧទាហរណ៍ សហព័ន្ធរុស្ស៊ី វៀតណាម ម៉ាឡេស៊ី និងប្រទេសចិន
- អត្រាប្រេវ៉ាឡង់នៅក្នុងចំណោមអ្នកប្រើគ្រឿងញៀន គឺមានការផ្ទុះឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស គឺថាក្នុងចំណោមអ្នកប្រើគ្រឿងញៀនម្នាក់ ឬពីរនាក់ គឺមានផ្ទុកមេរោគអេដស៍ ។
- អ្នកប្រើគ្រឿងញៀនប្រឈមមុខខ្ពស់ក្នុងគ្រោះថ្នាក់នៃការឆ្លងមេរោគអេដស៍ ។

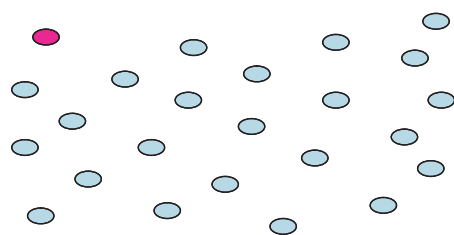
HIV/AIDS Cases among IDUS

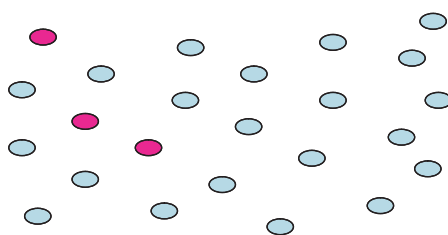
HIV prevalence in IDUs

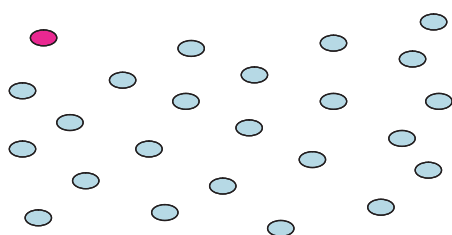
HIV transmission - sexual only

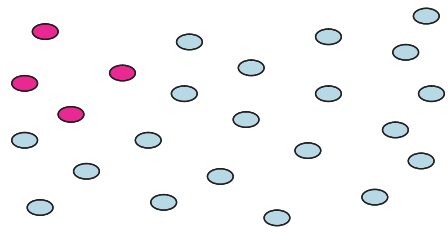
HIV transmission - sexual only

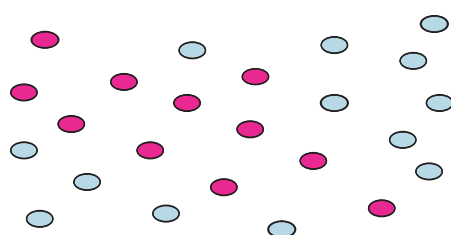
HIV transmission - IDU

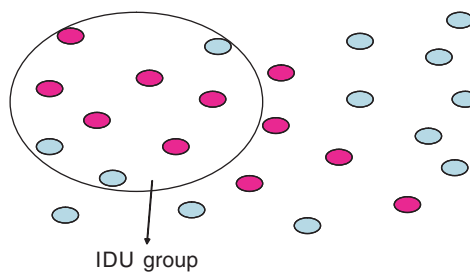
HIV transmission - IDU

HIV transmission

HIV transmission

តើត្រូវឆ្លើយតបដោយរបៀបណា?

- ធ្វើសកម្មភាពជាបន្ទាន់
- ដើម្បីធ្វើឱ្យបានផលល្អប្រសើរទៅលើការប្រឈមចំពោះភាពរងគ្រោះដោយសារមេរោគអេដស៍
 - ត្រូវបង្ការ និងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
 - កាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- បង្កើនការយល់ដឹង និងកាត់បន្ថយការប្រមាថម៉ាកងាយ ដើម្បីធ្វើការផ្លាស់ប្តូរចំពោះការយល់ឃើញ

យុទ្ធសាស្ត្រ

- ថាវិធានការការពារនឹងការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- កាត់បន្ថយនូវភាពប្រថុយប្រថាននៃការឆ្លងមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ក្នុងការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- ស្វែងរកការព្យាបាលវិការបន្ទាប់ការញៀន ។
- ធ្វើឡើងវិញនូវសមាហរណកម្ម ឬយកចិត្តទុកដាក់តាមដានចំពោះអ្នកដែលបានផ្តាច់ហើយ
- យកចិត្តទុកដាក់ថែរក្សាអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនដែលមានផ្ទុកមេរោគអេដស៍

១. វិធានការការពារ

- ▲ បំផុសនូវគំនិតយល់ដឹងអំពីគ្រឿងញៀន ប្រភេទនៃគ្រឿងញៀន និងឥទ្ធិពលរបស់វា
- ▲ ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយនូវវិធានបទមិនប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនសំរាប់អ្នកដែលមិនទាន់ប្រើប្រាស់
- ▲ ធ្វើការគាំទ្រ និងលើកទឹកចិត្តអ្នកដែលកំពុងប្រើប្រាស់អោយកាត់បន្ថយ ឬបញ្ឈប់ការប្រើប្រាស់តទៅទៀត

២. កាត់បន្ថយនូវការរើសអើង

- ▲ ការយោសាសតាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ
- ▲ ធ្វើការបំផុសចំណេះដឹងអំពីការមិនរើសអើងចំពោះអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និងការតស៊ូមតិដោយផ្ទាល់ជាមួយសហគមន៍ និងក្រុមប្រឹក្សា
- ▲ ធ្វើការបញ្ចូលបញ្ហាការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនទៅគ្រប់កម្មវិធីទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធ

៣. កាត់បន្ថយនូវភាពប្រថុយប្រថាន

- ▲ ត្រូវទទួលស្គាល់ថាមនុស្សជាច្រើនមិនអាចបញ្ចប់ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនបានទាំងស្រុងនោះទេ
- ▲ ត្រូវទទួលស្គាល់ថា ភាពជាក់ស្តែង និងវប្បធម៌សង្គមជាច្រើនជាកត្តាក្នុងការការពារមនុស្សអោយស្ថិតនៅឆ្ងាយពីគ្រឿងញៀន និងអាចនាំពួកគេអោយទៅរកការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន ។ ទោះបីពួកគេចង់បញ្ឈប់ក៏ដោយ ។
- ▲ យល់ថាគ្រោះថ្នាក់ធំបំផុតមួយដែលមានជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន គឺគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាព ។ ក្នុងការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់នេះ សំខាន់យើងត្រូវកាត់បន្ថយបន្តិចម្តងៗ នូវផលប៉ះពាល់របស់គ្រឿងញៀនទៅលើលក្ខណៈបុគ្គល និងសង្គមជាតិទាំងមូល ។

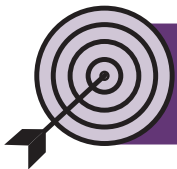
៤. កាត់បន្ថយនូវការប្រព្រឹត្តិដែលមានការប្រថុយប្រថាន

ធ្វើការបែងចែកសំភារៈ និងសេវាសំរាប់កាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ដូចជា៖

- ▲ ស្រោមអនាម័យ
- ▲ សំអាតបរិវេណសរសៃដែលនឹងត្រូវចាក់ថ្នាំញៀនដើម្បីកាត់បន្ថយនូវការកើតអាប់សែ)
- ▲ សំអាតមួល និង ស៊ីរ៉ាំង ។

មេរៀនទី ២

មេរោគអេដស៍ និងជំងឺរលាកថ្លើមប្រភេទបេ សេ ការធ្វើតេស្តឈាមរកមេរោគអេដស៍ ការចំណង ការការពារ និងការព្យាបាល

គោលបំណង

អោយសិក្ខាកាមទាំងអស់បានយល់ដឹងច្បាស់ពី៖

- អ្វីទៅជា៖ មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ និងជំងឺរលាកថ្លើម
- តើជំងឺទាំងអស់នេះឆ្លងតាមរបៀបណា ?
- រោគសញ្ញាដែលកើតមាននៅពេលមានជំងឺ
- ការពិនិត្យ និងវិធីធ្វើតេស្តឈាមរកមេរោគអេដស៍
- ការការពារ និងការព្យាបាល ។

រយៈពេល

៤០ នាទី

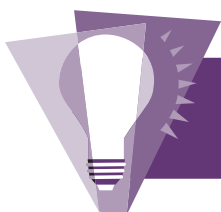
វិធីសាស្ត្រ

ការពន្យល់បង្ហាញ និងការពិភាក្សាក្នុងក្រុម ធំ និងសំណួរបំផុសគំនិត ។

សំភារៈ

ឯកសារទាក់ទងចែកជូនសិក្ខាកាម និងរូបភាពសំរាប់បង្ហាញ

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

១. និយមន័យ

មេរោគអេដស៍ (HIV): គឺជាវីរុសដែលធ្វើអោយភាពស៊ាំរបស់សារពាង្គកាយមនុស្សចុះខ្សោយ ។

ជំងឺអេដស៍ (AIDS): គឺជាមធ្យោបាយសញ្ញាដែលកើតក្រោយពីភាពស៊ាំរបស់សារពាង្គកាយចុះខ្សោយ ។

ជំងឺរលាកថ្លើម (Hepatitis): គឺជាការរលាកថ្លើមដែលបណ្តាលមកពីវីរុស A, B, C, D, E និង G ។

២. ថ្នាំតែងការចំណង់មេរោគអេដស៍

មេរោគអេដស៍

- ការឆ្លងពីម្តាយទៅកូន (កូននៅក្នុងផ្ទៃ ពេលសំរាល និងការបំបៅដោះ)
- តាមរយៈការរួមភេទដោយមិនបានបង្ការត្រឹមត្រូវ
- តាមរយៈការបញ្ចូលឈាម
- តាមរយៈការប្រើប្រាស់ស៊ីរាំង រឺម្ជុលរួមគ្នា
- តាមការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍មុតស្រូចរួមគ្នា (ឧទាហរណ៍: សាកលើស្បែក)

មេរោគរលាកថ្លើម

- ការប៉ះពាល់ឈាម រឺសារធាតុរាវសរីរៈរបស់អ្នកមានជំងឺរលាកថ្លើម (ងាយឆ្លង១០-១០០ដង លើសមេរោគអេដស៍) ។
- តាមរយៈការប្រើប្រាស់ស៊ីរាំង រឺម្ជុលរួមគ្នា
 - ▲ ទ្វារមាស(ពីម្តាយទៅកូនពេលសំរាល)
 - ▲ ពិកុមារម្នាក់ទៅកុមារម្នាក់ទៀត
 - ▲ ការប្រើប្រាស់ស៊ីរាំង-ម្ជុលរួមគ្នា
 - ▲ បញ្ចូលឈាមមិនត្រឹមត្រូវ
 - ▲ រួមភេទមិនមានសុវត្ថិភាព
- រលាកថ្លើមប្រភេទ បេ (B) មិនឆ្លងតាមរយៈអាហារ រឺទឹកទេ ។

ចំណាំ

ជំងឺរលាកថ្លើមប្រភេទសេ (C) ពុំមានវ៉ាក់សាំងការពារទេនៅលើពិភពលោក ។

៣. វិធីបង្ការមេរោគអេដស៍ និងជំងឺរលាកថ្លើមដោយវីរុស

ការបង្ការមេរោគអេដស៍

- តម្រូវភេទ
- ស្មោះត្រង់ជាមួយដៃគូ
- ប្រើស្រោមអនាម័យពេលរួមភេទជាមួយអ្នកដទៃ
- មិនប្រើប្រាស់ស៊ីរាំង-ម្ជុល រឺ ឧបករណ៍មុតស្រូចរួមគ្នា

ការបង្ការមេរោគរលាកថ្លើម

- មិនប្រើប្រាស់ស៊ីរ៉ាំង-មូលរួមគ្នា
- ប្រើស្រោមអនាម័យពេលរួមភេទជាមួយអ្នកដទៃ
- មិនត្រូវប្រើប្រាស់ប្រដាប់ប្រដាដែលមុតចេញឈាមជាមួយអ្នកមានមេរោគថ្លើម(កន្ត្រៃកាត់ក្រចក...)
- ការចាក់វ៉ាក់សាំង (៩០ភាគរយ)

៤. ការពិនិត្យ និងវិធីធ្វើតេស្តឈាម

តេស្តរកមេរោគអេដស៍

- វិភាគឈាម
- រកមេរោគអេដស៍ រីកអង្គបដិបក្ខប្រាណដែលប្រឆាំងមេរោគអេដស៍
- រក ស៊ីដីហ្វ CD4 (បង្ហាញពីការវិវត្តន៍ជំងឺអេដស៍)
- គេអាចធ្វើតេស្តរកមេរោគអេដស៍នៅមន្ទីរពិសោធន៍ធំៗ ក្នុងក្រុងភ្នំពេញ រឺនៅតាមខេត្ត ។

តេស្តរកមេរោគរលាកថ្លើមបេ (B) និង (C)

- វិភាគឈាម
- ការកើនឡើងនូវអង់ស៊ីមរបស់ថ្លើម (Transaminas or Phosphate Alkaline) បង្ហាញពីការបំផ្លាញកោសិកាថ្លើម
- ការកើនឡើងនៃ Lymphocyte Cell បង្ហាញពីការចំណងរបស់វីរុស
- វត្តមាន Antigen HBS
- ការវិភាគរលាកថ្លើមនៅតាមមន្ទីរពិសោធន៍នានា ។

៥. រោគសញ្ញាសំខាន់ៗ:

ជំងឺអេដស៍: រោគសញ្ញាចំបងមាន

- រាគជាប់ជាប្រចាំលើសពី ១ ខែ
- ស្រកទំងន់លើសពី ១០ ភាគរយ
- ក្តៅខ្លួនជាប្រចាំលើសពី ១ ខែ
- ជំងឺសើស្បែក
- បញ្ហាមាត់ និងបំពង់ក
- បញ្ហាសួត និងរបេង
- ការឈឺចាប់ និងបញ្ហាខួរក្បាល

ជំងឺរលាកថ្លើម

- កើតលឿងនៅភ្នែក
- ទឹកនោមពណ៌តែ
- អស់កំលាំងខ្លាំង
- ចង្អោរ និងក្អួត
- ឈឺពោះ

៦. ការព្យាបាល:

ជំងឺអេដស៍

- ពុំមានឱសថព្យាបាលអោយជាសះស្បើយទេ
- មានឱសថសំរាប់ពន្យារការរស់រានមានជីវិតបានយូរ
- ការពារ និងព្យាបាលជំងឺឱកាសនិយម

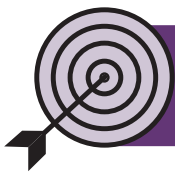
ជំងឺរលាកថ្លើម

- ព្យាបាល ៣០-៤០ ភាគរយ ធ្វើអោយមេរោគមិនកើនឡើង ឬ រីករាលដាលថែមទៀតទេ
- មិនត្រូវពិសារជាតិសុរា ឱសថដែលបណ្តាលអោយពុលថ្លើមទេ
- ករណីធ្ងន់ធ្ងរ ត្រូវធ្វើការផ្សារី ឬរថ្លើម ។

មេរៀនទី ៣

យល់ដឹងអំពីការប្រើប័ណ្ណគ្រឿងញៀន និងភាពងាយរងគ្រោះ

គោលបំណង

អោយសិក្ខាកាមទាំងអស់បានយល់ដឹងអំពី៖

- ការស្គាល់គ្រឿងញៀនក្នុងនាមជាអ្នកដែលធ្វើការជាមួយគ្រឿងញៀន
- ហេតុអ្វីបានជាគេប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និងប្រភេទមនុស្សដែលងាយរងគ្រោះដោយការប្រើប្រាស់បំពានគ្រឿងញៀន
- ឥទ្ធិពលនៃការប្រើប្រាស់យ៉ាម៉ា
- ឥទ្ធិពលនៃការប្រើប្រាស់ហ្វូអ៊ុន
- លទ្ធផលបន្ទាប់ពីបានប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- ការលើកឡើងនូវឧទាហរណ៍របស់ប្អូន ហ៊ុន អាយុ ២១ ឆ្នាំនៅប៉ោយប៉ែត ។

រយៈពេល

៦០ នាទី

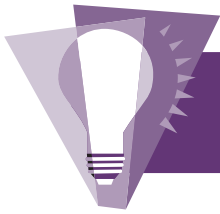
វិធីសាស្ត្រ

ធ្វើការបង្ហាញនូវប្រភេទគ្រឿងញៀនតាមរយៈផ្ទាំងរូបភាពធំ (Poster) នៃគ្រឿងញៀន ពិភាក្សាក្រុមធំ

សំភារៈ

ថែកជូននូវឯកសារពាក់ព័ន្ធ និងផ្ទាំងរូបភាព (Poster) គ្រឿងញៀន ហ្វីត និងក្រដាសផ្ទាំងធំ ។

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

១. ការស្គាល់គ្រឿងញៀន

ក្នុងនាមយើងជាអ្នកធ្វើការជាមួយអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនយើងត្រូវដឹងថា មនុស្សយើងម្នាក់ចាប់ពីតូចរហូតដល់ធំ គឺ គេបានដឹងបានលឺ បានឃើញនូវគ្រឿងញៀនមិនតិចដងទេ តាមរយៈមិត្តភក្តិ ពេលដើររកស៊ី ពិតមានតាមវិទ្យុ ទូរទស្សន៍ សិល្បៈករ ល្បីល្បាញ... ។ នៅក្នុងសហគមន៍មួយ បើសិនដឹងថាមាននរណាម្នាក់ប្រើគ្រឿងញៀននោះ គេមិនអោយកូនគេទៅលេងជាមួយ ទេ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះសូម្បីតែកូនខ្លួនឯងប្រើគ្រឿងញៀន ក៏ឪពុកម្តាយតែងតែស្តីបន្ទោសកូនរហូតដល់កាត់កាល់កូនចោលថែម ទៀតផង ព្រោះតែពួកគាត់ខ្មាស់គេ អាបំឱនកិត្តិយស ។ល ។

អ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនមានស្ទើរគ្រប់វ័យ ឋានៈ យសសក្តិទាប-ខ្ពស់ សិស្ស និស្សិត មន្ត្រីរាជការ វេជ្ជបណ្ឌិត កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ អ្នកមាន អ្នកក្រ ក្រុមបងធំ-បងតូច ក្មេងស្មារ អ្នករកស៊ី បុគ្គលិកអង្គការ សិល្បៈករ... ។ល ។

២. ហេតុអ្វីគេប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន?

មេរោគអេដស៍ / ជំងឺអេដស៍

- កាលណាគេប្រើគ្រឿងញៀនគេបានក្លាយខ្លួន ឬចូលសមាជិកក្រុមមួយ
- ប្រើគ្រឿងញៀនដើម្បីធ្វើការមិនចេះអស់កំលាំង ប្រភេទ យ៉ាម៉ា Steroids
- មានវិបត្តិក្នុងគ្រួសារ-មិត្តភក្តិ-សង្សារ
- គេបង្ខំអោយប្រើដើម្បីរកប្រាក់អោយគេ
- បញ្ចុះទំងន់ ធ្វើអោយរូបរាងស្និម ឬសង្ហារ
- បង្កើតភាពសប្បាយនៅក្នុងជីវិត
- បាត់បង់ឱកាស អនាគត ការធ្វើការងារ ផ្ទុកមេរោគអេដស៍
- ដើម្បីរៀនអោយបានច្រើនម៉ោង មិនចេះអស់កំលាំង
- ដើម្បីរួមភេទបានយូរ បំពេញចិត្តដៃគូរ
- ប្រើកញ្ឆា ដើម្បីអោយអ្នកជំងឺញាំអាហារបានច្រើន ហើយគេងឆាប់លក់ និងមានអារម្មណ៍ស្ងប់ស្ងាត់ ។

(មនុស្សចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនកើតឡើងដោយសារហេតុផលជាច្រើន តែហេតុផលដែលច្រើនកើតឡើងរួមមាន៖ ចូលជាសមាជិកក្រុម ការអូសទាញពីមិត្តភក្តិ... ស្ថានភាព (Situation) បុគ្គល (Individual) និងភាពសំបូរបែបនៃគ្រឿងញៀន អាចរកបានដោយងាយ (Drugs) ចំណុចទាំងបីនេះហើយដែលជំរុញអោយមនុស្សឈានទៅរកការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន) ។

៣. គ្រោះថ្នាក់នៃការប្រើប្រាស់យ៉ាម៉ា

គ្រោះថ្នាក់ខ្លាំង៖

កាលណាប្រើប្រាស់យ៉ាម៉ាច្រើនពេកធ្វើអោយមនុស្សឆ្លង ខូចប្រព័ន្ធប្រសាទ ស្ថិតក្រពះ រលាកបំពង់ក និងផ្លូវដង្ហើម...។ ទាក់ទងនឹងជំងឺអេដស៍ កាលណាគេប្រើគ្រឿងញៀនហួសកំណត់ ធ្វើអោយគេបាត់បង់ស្មារតី ធ្វើអ្វីមិនបានគិតគូរត្រឹមត្រូវ ធ្វើតាមគេបញ្ជា ឬធ្វើដោយមិនដឹងខ្លួន ធ្វើអោយមានអារម្មណ៍ផ្លូវភេទ ឈានទៅរកការរួមភេទមិនមានសុវត្ថភាព ហើយបើជំងឺរលាកផ្លូវចិត្ត វាងាយនឹងឆ្លងណាស់ (ការបិតមាត់ ការបោកបញ្ឆោត) និងការរួមភេទ។ នៅពេលការប្រើប្រាស់មានកម្រិត ខ្ពស់ (High dose) ធ្វើអោយអាយុអារម្មណ៍ក្នុងខ្លួននៅមិនសុខ ធ្វើអ្វីចេះតែទើងចិត្ត មិនពេញចិត្ត មានអារម្មណ៍ភ័យខ្លាច ផ្តើមធ្វើអ្វីដោយមិនបានគិតពិចារណាបានត្រឹមត្រូវ។

គ្រោះថ្នាក់តិចតួច៖

ការប្រើប្រាស់យ៉ាម៉ាតិច ធ្វើអោយមានអារម្មណ៍រួមភេទ តែអាចទប់អារម្មណ៍បាន មិនទៅរួមភេទជាមួយដៃគូខាងក្រៅ ចំពោះជំងឺរលាកផ្លូវចិត្តអាចងាយឆ្លងដែរ បើយើងទើបមាត់គ្នា...។

៤. គ្រោះថ្នាក់នៃការប្រើប្រាស់ហ្វ្រីអ៊ីន

គ្រោះថ្នាក់ខ្លាំង៖

ការប្រើប្រាស់ហ្វ្រីអ៊ីន វាងាយនឹងឆ្លងមេរោគអេដស៍ ព្រោះយើងចាក់ហ្វ្រីអ៊ីនបញ្ចូលតាមរយៈសរសៃដោយប្រើប្រាស់ស៊ីរ៉ាំង និងមូលរួមគ្នា មិនបានលាងសំអាតអោយបានត្រឹមត្រូវ ភាពញៀនធ្វើអោយមានអារម្មណ៍ចង់រួមភេទ ហើយរួមភេទដោយមិនបានប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ។

៥. ផលប៉ះពាល់រួមនៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន

- ងាប់សរសៃឈាម
- អស់ជាតិទឹកក្នុងខ្លួន
- កើតជំងឺកាមរោគ
- ស្រកទំងន់
- ខូចសួត ពោះវៀន ថ្លើម
- បាត់បង់ឱកាសរបស់ខ្លួន
- បាត់បង់ស្មារតី ខូចសរសៃប្រសាទ
- មានអំពើហិង្សា
- ខ្សោយលិង្គ
- មហារីកដោះ ដំបៅក្នុងមាត់
- ពុកផ្ទៃពោះ ខូចផ្ទៃពោះ
- ការប្រើហួសកំណត់ធ្វើអោយស្លាប់

៦. តម្រូវការរបស់អ្នកញៀនគ្រឿងញៀន

- កុំអោយមានការរើសអើងចំពោះរូបគេ
- ត្រូវការ ការពន្យល់ និងការផ្តល់ប្រឹក្សា

- ជួយលើកទឹកចិត្ត និងការគាំទ្រ
- ផ្តល់ចំណេះដឹងអំពីផលប៉ះពាល់នៃមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ និងគ្រឿងញៀន
- បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ
- បញ្ជូនគេទៅរកសេវាសុខភាព និងកន្លែងស្តារនីតិសម្បទា
- បង្កើតកម្មវិធីសប្បាយៗ និងលេងកីឡា ។

៧. ករណីសិក្សារបស់ប្អូន ហុង ភេទប្រុស អាយុ ២១ ឆ្នាំ រស់នៅប៉ោយប៉ែត

ហុងមានដើមកំណើតនៅខេត្តបាត់ដំបង ។ នៅពេលមួយនោះគាត់បានធ្វើដំណើរទៅប៉ោយប៉ែតជាមួយឪពុកម្តាយនិងប្អូនបីនាក់របស់ពួកគេ ។ ម្តាយរបស់ ហុង បានចាកចេញពីឪពុករបស់គេទៅនៅជាមួយប្តីថ្មីរបស់គាត់ ពេលនោះឪពុករបស់ ហុង មានការអស់សង្ឃឹមយ៉ាងខ្លាំង ហើយធ្លាក់ខ្លួនជាមនុស្សប្រមឹក ។

ក្នុងស្ថានភាពគ្រួសារបែបនេះ ហុង មានការអស់សង្ឃឹមយ៉ាងខ្លាំង មិនដឹងធ្វើដូចម្តេចដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ។ ហុង ឧស្សាហ៍ចេញទៅក្រៅជាមួយមិត្តភក្តិ ។ ថ្ងៃមួយក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៩ មិត្តភក្តិរបស់ ហុង បានប្រាប់ ហុង អោយសាកល្បងប្រើប្រាស់ម៉ា ដែលអាចជួយអោយយើងមានការសប្បាយ និងភ្លេចទុក្ខព្រួយ ។ ពេលនោះ ហុង ក៏បានសាកល្បងប្រើប្រាស់វាហើយក៏មានការចាប់ចិត្តកាន់តែខ្លាំង ក៏ក្លាយទៅជាអ្នកញៀនម៉ា ។ ហុង ចូលចិត្តប្រើម៉ានៅពេលរសៀលមេឃត្រជាក់ ព្រោះពេលប្រើម៉ាទៅធ្វើអោយខ្លួនមានកំដៅ ។

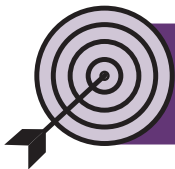
ហុង បានថាយលុយអស់ជាច្រើន នៅពេលណាដែល ហុង រកលុយបាន ២៥បាត ហុង នឹកឃើញទៅដល់ម៉ា គ្រប់ពេលវេលា ។ គ្រួសារ ហុង កាន់តែដុះដាប និងក្រីក្រដោយសារ ហុង បានចំណាយលុយជាច្រើនអស់ទៅលើម៉ា ។ ហុង បាននិយាយថាខ្លួនបានចាប់ផ្តើមលួចរបស់គេ លក់ទ្រព្យសម្បត្តិនៅក្នុងផ្ទះ និងបង្ខំវាយធ្វើបាបប្អូនៗ អោយទៅលួចរបស់របរគេ ។ ហុង បានពន្យល់ថា ម៉ាពណ៌ខៀវមួយគ្រាប់ និងម៉ាពណ៌ក្រហមបីគ្រាប់ មានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងខ្លួនរយៈពេល ២៤ ម៉ោង ។ ជាធម្មតា ហុង ប្រើម៉ាពណ៌ខៀវមួយគ្រាប់ ។ ដោយស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ម៉ាធ្វើអោយ ហុង មិនឃ្លានបាយ មិនដេក ហើយមិនខ្លាចអ្វីទាំងអស់ ។ ហុង មានការលំបាក និងនៅស្ងៀមមួយកន្លែងនៅពេលដែល ម៉ា ជិតអស់ឥទ្ធិពលពីក្នុងខ្លួន ធ្វើអោយ ហុង អស់កំលាំងមានការលំបាកមិនអាចឈរបាន ។ រាងកាយរបស់គាត់ចាប់ផ្តើមចេញកំដៅ ហើយ ហុង ត្រូវការងូតទឹកញឹកញាប់ ។ ហុង បាននិយាយថា គេមានមិត្តស្រីម្នាក់នៅប៉ោយប៉ែត ប៉ុន្តែគេមិនដែលបានរួមភេទជាមួយនារីនោះទេ ។ ហុងធ្លាប់បាននាំមិត្តភក្តិរបស់គេទៅផ្ទះបន ប៉ុន្តែគេមិនដែលបានដេកជាមួយនាងៗទាំងនោះទេ ។ ហុង ធ្លាប់បានលិពិបញ្ជាក់អេដស៍ ប៉ុន្តែគេមិនបានដឹងពីការឆ្លងរបស់អេដស៍ដោយវិធីណាខ្លះនោះទេ ។ ហុង ធ្លាប់បានជួបប្រទះការបរាជ័យជាមួយការនឹងការផ្តាច់ម៉ាចំនួនពីរលើក ។ ក្នុងពេលជួបសំភាសន៍នេះ ហុង បាននិយាយថា គេកំពុងព្យាយាមផ្តាច់ជាលើកទីបី ។ ហុង បានព្យាយាមមិនប្រើម៉ាបានរយៈពេលពីរសប្តាហ៍ ។ ហុង បាននិយាយថា គេចង់ផ្តាច់ម៉ា ពីព្រោះគេចង់ធ្វើអោយខ្លួនគេបានប្រសើរឡើង និងរកលុយដើម្បីត្រឡប់ទៅរស់នៅជាមួយជីតារបស់គេវិញ ។ ហុង មានជំនឿថា ការធ្វើខ្លួន ឬជៀសអោយឆ្ងាយពីប្រភព ឬ កន្លែងមានគ្រឿងញៀនទើបធ្វើអោយគេអាចផ្តាច់ពីការញៀនបាន ។ ហុង មានអារម្មណ៍ថា អស់កំលាំង និងឃ្លាន ពីព្រោះគេគ្មានម្ហូបគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីហូបទេ ។ ហុង បាននិយាយថា គេមានតែអង្ករតិចតួចប៉ុណ្ណោះដើម្បីហូបនៅក្នុងគ្រួសារ ហើយនេះជាជីវិតមួយដែលមានការលំបាក ហើយមានពេលខ្លះ ហុង មិនអាចក្រោកពីកន្លែងបាន ។ ហុង មានសុបិន្តថា គាត់នឹងផ្តាច់ម៉ា បានហើយវិលត្រឡប់ទៅរស់នៅភូមិកំណើតរបស់គេវិញ ។

សំណួរ

១. តើកត្តាសង្គមអ្វីខ្លះដែលជំរុញអោយមនុស្សប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន?
២. តើការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនមានផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះដល់សុខភាព?
៣. តើអ្នកញៀនមានតំរូវការអ្វីខ្លះ?
៤. ក្នុងនាមយើងជាបុគ្គលិកអង្គការ តើយើងត្រូវឆ្លើយតបបែបណា ទៅលើតម្រូវការរបស់អ្នកញៀន?

មេរៀនទី ៤

ភាពខុសគ្នារវាងការងារធ្វើយតបទៅនឹង មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ និងគ្រឿងញៀន

គោលបំណង

អោយសិក្ខាកាមទាំងអស់បានយល់ដឹងអំពីភាពខុសប្លែកគ្នារវាង
កម្មវិធីអេដស៍ និងកម្មវិធីអេដស៍ គ្រឿងញៀន

រយៈពេល

១៥ នាទី

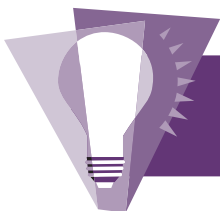
វិធីសាស្ត្រ

ការពន្យល់បង្ហាញ ពិភាក្សាក្រុមធំ និងសំណួរបំផុសគំនិត

សំភារៈ

ឯកសារសំរាប់ចែកជូន ហ្វឺត និងក្រដាសផ្ទាំងធំ

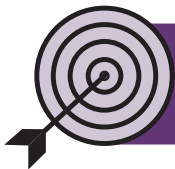
ខ្លឹមសារប្រធានបទ

កម្មវិធីអេស៊ីស	កម្មវិធីគ្រឿងព្យាបាល
មានថវិកាច្រើនជួយឧបត្ថម្ភ គាំទ្រ	មានសេវាផ្តល់ជំនួយតិច
មានអង្គការធ្វើការងារអេស៊ីសច្រើន	មានអង្គការធ្វើការងារគ្រឿងព្យាបាលតិច
ការរើសអើងតិច (តំបន់មួយចំនួន)	ការរើសអើងមានច្រើន (តាមតំបន់មួយចំនួន)
មានគោលនយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រស្តង់ដារអំពីការងារ	មានគោលនយោបាយ (ចាប់ផ្តើម)
មានការគាំទ្រពីគោលនយោបាយជាតិ	មានការគាំទ្រពីគោលនយោបាយជាតិតិច
ព័ត៌មានផ្តល់លឿន	ការផ្តល់ព័ត៌មានយឺត
ដំណើរការរបស់អ្នកជំងឺអេស៊ីសមានការងាយស្រួល	ដំណើរកម្មវិធីមានការពិបាក
មានការផ្តល់ថ្នាំពន្យារ	គ្មានថ្នាំបន្សាបគ្រឿងព្យាបាល
ការរួមភេទឆ្លងតិចជាងការប្រើសីរ៉ាំងរួមគ្នា	ការប្រើសីរ៉ាំងរួមគ្នាច្រើនជាងរួមភេទ
មានការងាយស្រួលក្នុងការការពារ	មានការពិបាកក្នុងការធ្វើការងារ
មានអ្នកផ្តល់ជំនួយថវិកាច្រើន	មានអ្នកផ្តល់ជំនួយថវិកាតិច

មេរៀនទី ៥

ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀននៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា និងគ្រោះថ្នាក់របស់វា

គោលបំណង

អោយសិក្ខាកាមទាំងអស់បានដឹងអំពីប្រភេទគ្រឿងញៀនដែលប្រើញឹកញាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា របៀបផ្សេងៗនៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន

រយៈពេល

១៥ នាទី

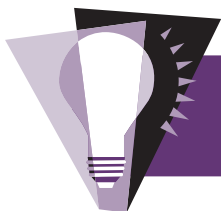
វិធីសាស្ត្រ

ការពន្យល់បង្ហាញ ពិភាក្សាក្រុមធំ និងសំណួរបំផុសគំនិត

សំភារៈ

ឯកសារសំរាប់ចែកជូន ហ្វឺត និងក្រដាសផ្ទាំងធំ

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

១. ប្រភេទគ្រឿងញៀនដែលប្រើញឹកញាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

គីបស្តាស៊ី Ecstasy

មានឈ្មោះផ្សេងទៀតថា:

Methylenedioxy-Methamphetamine, (MDMA) Pink Lady, Snow White Playboy, Apple, XTCuper Turbo

ការផឹក INHALANTS

មានឈ្មោះផ្សេងទៀតថា:

Glue-sniffing, Solvent Abuse Solvent Inhalation, Solvent Sniffing

ប្រភេទថ្នាំសំរាប់ព្យាបាលជំងឺផ្លូវចិត្ត DEPRESSANTS

ឧទាហរណ៍:

Upjohn and Erimin

កេតាមីន KETAMINE

មានឈ្មោះផ្សេងទៀតថា:

K, Special K, Vitamin K, Ket, Kit Kat

មេត៍អ៊េតាមីន

METHAMPHETAMINE HYDROCHLORIDE

មានឈ្មោះផ្សេងទៀតថា:

Ice, Glass, Crystal, Quartz, Ice Cream, Hirropon, Shabu

គីប អេស ឌី LYSERGAMIDE (LSD)

មានឈ្មោះផ្សេងទៀតថា:

Acid, Trips, Blotters, Tabs, Stamp, Black Sesame Seed, Micro Dot

គីមីស្ត្រី Ecstasy

មានឈ្មោះផ្សេងទៀតថា:

Methylenedioxy-Methamphetamine, (MDMA) Pink Lady, Snow White Playboy, Apple, XTCuper Turbo

គីមីស្ត្រី Ecstasy

មានឈ្មោះផ្សេងទៀតថា:

Methylenedioxy-Methamphetamine, (MDMA) Pink Lady, Snow White Playboy, Apple, XTCuper Turbo

គីមីស្ត្រី Ecstasy

មានឈ្មោះផ្សេងទៀតថា:

Methylenedioxy-Methamphetamine, (MDMA) Pink Lady, Snow White Playboy, Apple, XTCuper Turbo

២. លទ្ធផលនៃការប្រើប្រាស់យ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់

ដំណាក់កាលទី ១: អារម្មណ៍រសាប់រសល់នៅមិនស្ងៀម (RUSH)

មានន័យថាអារម្មណ៍នេះកើតឡើងនៅពេលដែលអ្នកប្រើប្រាស់ការជក់ ឬក៏ចាក់យ៉ាម៉ា។ ប៉ុន្តែការហឹត ឬការបៀមមិនធ្វើអោយមានអារម្មណ៍បែបនេះទេ។ ឥទ្ធិពលនេះរួមមាន:

- ដំណើរមេតាបូលីស សំពាធឈាម និងជីវិតមានភាពមិនប្រក្រតី
- មានអារម្មណ៍សប្បាយរីករាយ
- ឥទ្ធិពលមានប្រហែល ពី ៥-៣០ នាទី

ដំណាក់កាលទី ២: អារម្មណ៍អណ្តែតអណ្តូង (HIGH)

អារម្មណ៍អណ្តែតអណ្តូង អ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនមានអារម្មណ៍ដូចជាមនុស្សអស្ចារ្យ ឬមនុស្សអច្ឆរិយៈ (Superhuman) អារម្មណ៍នេះស្តែងចេញតាមរយៈការធ្វើការប្លែកៗគ្នា។ ការគិតរបស់ពួកគេគឺអាចធ្វើអ្វីៗ បានប្រសើរជាងការមិនប្រើប្រាស់យ៉ាម៉ា។ ឥទ្ធិពលទាំងនោះរួមមាន:

- សកម្មភាពគេឆ្លាតលើសលប់ជាងអ្នកដទៃ
- ចូលចិត្តបង្កជំនោះ
- តែងតែកាត់សំដី ឬបញ្ឈប់អ្នកដទៃ

ដំណាក់កាលទី ៣: អារម្មណ៍ច្រឡោត (BINGE)

អារម្មណ៍នេះកើតឡើងបន្តពីភាពអណ្តែតអណ្តូង ប៉ុន្តែជាមួយនឹងការថយចុះសំរាប់អ្នកប្រើប្រាស់យ៉ាងណា។ រាល់អារម្មណ៍ថ្មីៗនៃភាពរសាប់រសល់បានថយចុះនូវកំលាំងរហូតដល់អ្នកប្រើប្រាស់ ម៉ា លែងទទួលនូវអារម្មណ៍បែបនេះតទៅទៀត។ អ្នកប្រើប្រាស់ម៉ា រក្សានូវអារម្មណ៍រសាប់រសល់នេះ តាមរយៈការជក់ ឬចាក់បន្ថែម។ ឥទ្ធិពលរួមមាន៖

- ខួរក្បាលធ្វើសកម្មភាពហួសហេតុ
- រាងកាយធ្វើសកម្មភាពខ្លាំងក្លា

ដំណាក់កាលទី ៤: អ្នកប្រើប្រាស់ត្រឡប់មកវិញមានសភាពរឹងមាំ (TWEAKING/WIRED)

កំលាំងរបស់ ម៉ា បានធ្វើអោយអ្នកប្រើប្រាស់វា ផ្ទុះអារម្មណ៍រឹងមាំ ហើយផ្ទុះតែទៅលើការងារមួយដែលគេចង់ធ្វើក្នុងកំឡុងពេលដែលគេកំពុងតែមានភាពអណ្តែតអណ្តូង (HIGH) ។

- គ្រប់សកម្មភាពរបស់គេអាចធ្វើអោយគេមិនអាចនៅតែម្នាក់ឯងបាន។
- ស្តង់អារម្មណ៍តែទៅលើរឿងមួយ។
- ការតាំងចិត្តមិនអាចផ្លាស់ប្តូរលើរឿងផ្សេងទៀតបាន។

ឧទាហរណ៍: (TWEAKER) នឹងចាប់ផ្តើមផ្ទុះអារម្មណ៍ទៅលើរបស់ដ៏សាមញ្ញមួយនៅលើកុំព្យូទ័រ។ ប៉ុន្មានម៉ោងបន្ទាប់មកទៀត គ្រឿងត្រូវរបស់កុំព្យូទ័រត្រូវបានគេដោះចេញមកក្រៅអស់។

ដំណាក់កាលទី ៥: ភាពទន់ខ្សោយ (CRASH)

ភាពទន់ខ្សោយមានន័យថា ម៉ា បានធ្វើអោយមានការងងឹតយក ចាប់តាំងពីភាពច្រឡោត និងពេលដែលការរើរវាយបានថយចុះ។

- អារម្មណ៍ថាគ្មានអ្វីទាំងអស់
- ទំងន់អាចថយចុះយ៉ាងឆាប់
- ក្លាយជាមនុស្សដែលស្លេកស្លាំងដោយសារការទទួលទានអាហារមិនគ្រប់គ្រាន់
- អ្នកប្រើប្រាស់ ម៉ា តែងតែប្រើប្រាស់មធ្យោបាយផ្សេងៗ ដើម្បីបន្ថយនូវអារម្មណ៍តប់ប្រម័លជាពិសេសគឺគេជ្រើសរើសយកស្រា
- អ្នកប្រើប្រាស់ ម៉ា តែងតែក្លាយទៅជាមនុស្សដែលស្ទើរតែបាត់បង់ជីវិត

ដំណាក់កាលទី ៦: ចំណុចដែលត្រឡប់មកវិញនូវស្ថានភាពធម្មតា (The Post-MA Normal)

បន្ទាប់ពីអារម្មណ៍ទន់ខ្សោយ (CRASH) អ្នកប្រើប្រាស់ ម៉ា ត្រឡប់ទៅធម្មតាវិញ ដោយបង្ហាញអោយឃើញដោយភាពស្តេចស្តាយជាងមុនពេលដែលគេមិនទាន់បានប្រើប្រាស់ ម៉ា។

- ជាញឹកញាប់អ្នកប្រើប្រាស់ ម៉ា ព្យាយាមត្រឡប់ទៅកាន់ជីវិតកាលពីមុនទាន់ប្រើប្រាស់វា។
- រយៈពេល និងកំរិតនៃភាពធម្មតា (Normal) បានថយចុះភ្លាមៗ ត្រឡប់ទៅកាន់ការបន្តនៃអារម្មណ៍ច្រឡោត និងទន់ខ្សោយ (CRASH) ។

ដំណាក់កាលទី ៧: ការចាកចេញពី ម៉ា (MA Withdrawal)

ការចង់ចាកចេញពី ម៉ា អាចធ្វើអោយអ្នកប្រើប្រាស់វ៉ា :

- រាងកាយរសេរសោះ
- គ្មានកំលាំងកំហែង
- រាងកាយទ្រុឌទ្រោម
- ខឹងខ្លាំង
- បេះដូងលោតញាប់
- បាត់បង់ឱកាសរបស់ខ្លួន
- មានស្នាមជាំ
- សកម្មភាពផ្លូវចិត្តចង់តែសំរេចចិត្តប្រើវាឡើងវិញ
- ក្រៀមក្រំ
- ឈឺចាប់ក្នុងសាច់ដុំ

ជាទូទៅក្នុងរយៈពេលពី ៣០ ទៅ ៩០ ថ្ងៃត្រូវតែបញ្ចប់នូវការប្រើប្រាស់ ម៉ា មុនពេលដែលអ្នកកំពុងប្រើប្រាស់ស្ថិតនៅក្នុងការបញ្ឈប់ការប្រើប្រាស់ ។ ការបញ្ឈប់ការប្រើប្រាស់អាចធ្វើឡើងក្នុងរយៈពេលជាច្រើនសប្តាហ៍ ។ វាធ្វើអោយអ្នកប្រើប្រាស់ ម៉ា មានការឈឺចាប់ត្រាំត្រែងប្រហែល ២ សប្តាហ៍ ក្នុងការបង្កើតឡើងនូវអារម្មណ៍ ហើយនឹងសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើការងារជាធម្មតាវិញ ។

១. ពុំមានភាពជាក់លាក់ក្នុងការកត់ចំណាំ ជាលក្ខណៈបុគ្គលក្នុងការធ្វើអោយទន់ខ្សោយ បាត់បង់សមត្ថភាព និងបទពិសោធន៍ ។
២. គេនឹងក្លាយទៅជាបុគ្គលដែលខ្វល់ខ្វែង និង គ្មានកំលាំងកំហែង ។
៣. បន្ទាប់មក តំរូវការ ម៉ា នឹងធ្វើបាបគេ ហើយអ្នកប្រើប្រាស់ជាញឹកញាប់អាចនឹងសំលាប់ខ្លួន ។

ប្រសិនបើអ្នកប្រើប្រាស់ម៉ាបន្តប្រើប្រាស់វាទៀតក្នុងកំឡុងពេលដែលគេកំពុងផ្តាច់ ភាពឈឺចាប់នឹងត្រូវបានបញ្ចប់ ។ ហេតុនេះហើយអត្រាភាពជោគជ័យសំរាប់ស្ថានភាពនិស្សន្ទនៃទំលាប់អ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន គឺមានកំរិតទាប ។

ឧទាហរណ៍: នៅសហរដ្ឋអាមេរិច ប្រហែល ៩៣៥ នៃអតីតអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនបានបង្ខំចិត្តទៅប្រើប្រាស់សារជាថ្មី ។

ឥទ្ធិពលនៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនកំរិតតិច

រោគសញ្ញាដោយសង្ខេបនៃការប្រើប្រាស់ ម៉ា កំរិតតិចមាន:

- ▲ មានកំលាំងខ្លាំង
- ▲ ភាពជឿជាក់ និងថាមពល
- ▲ និយាយច្រើន
- ▲ លែងឃ្លានបាយស្រេកទឹក និង ងងុយដេក
- ▲ អ្នកខ្លះលែងចាប់អារម្មណ៍រឿងរួមភេទ ប៉ុន្តែអ្នកផ្សេងទៀតកាន់តែចង់រួមភេទខ្លាំងឡើង
- ▲ មានអារម្មណ៍សប្បាយ
- ▲ ស្រក់ទំងន់

មិនមែនគ្រប់អ្នកប្រើប្រាស់ម៉ា សុទ្ធតែក្លាយទៅជាអ្នកញៀនទាំងអស់នោះទេ ករណីគេស្ថិតនៅក្នុងកំរិតនៃអ្នកប្រើប្រាស់ ម៉ា កំរិតទាប ប៉ុន្តែគេនឹងក្លាយទៅជាញៀននៅពេលដែលគេប្រើប្រាស់កាន់តែច្រើនឡើងៗ ។ ផលប៉ះពាល់ដែលមានឥទ្ធិពលរួមមាន:

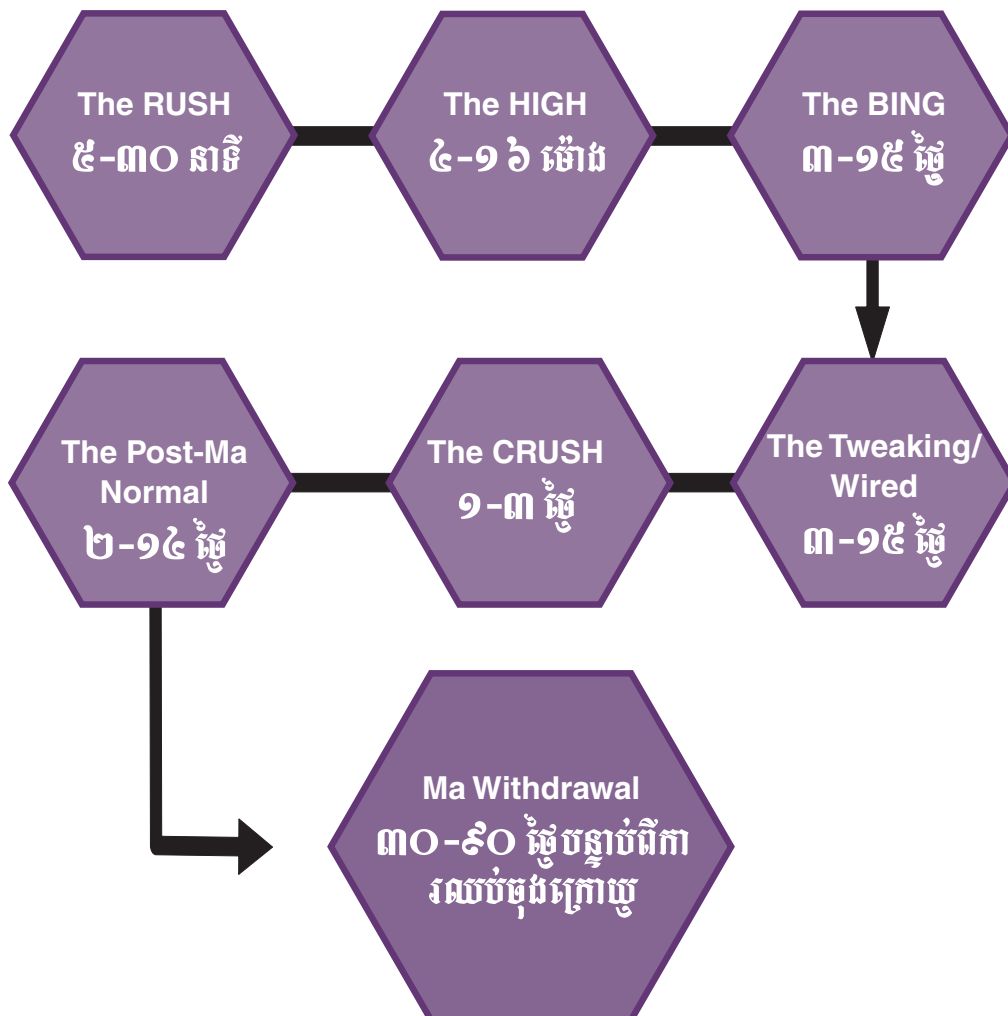
- ▲ រាងកាយពោរពេញដោយភាពរំខាន
- ▲ ងោកងុយ
- ▲ ទំងន់ថយចុះខ្លាំងគួរអោយគ្រោះថ្នាក់

ឥទ្ធិពលនៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនកំរិតខ្ពស់

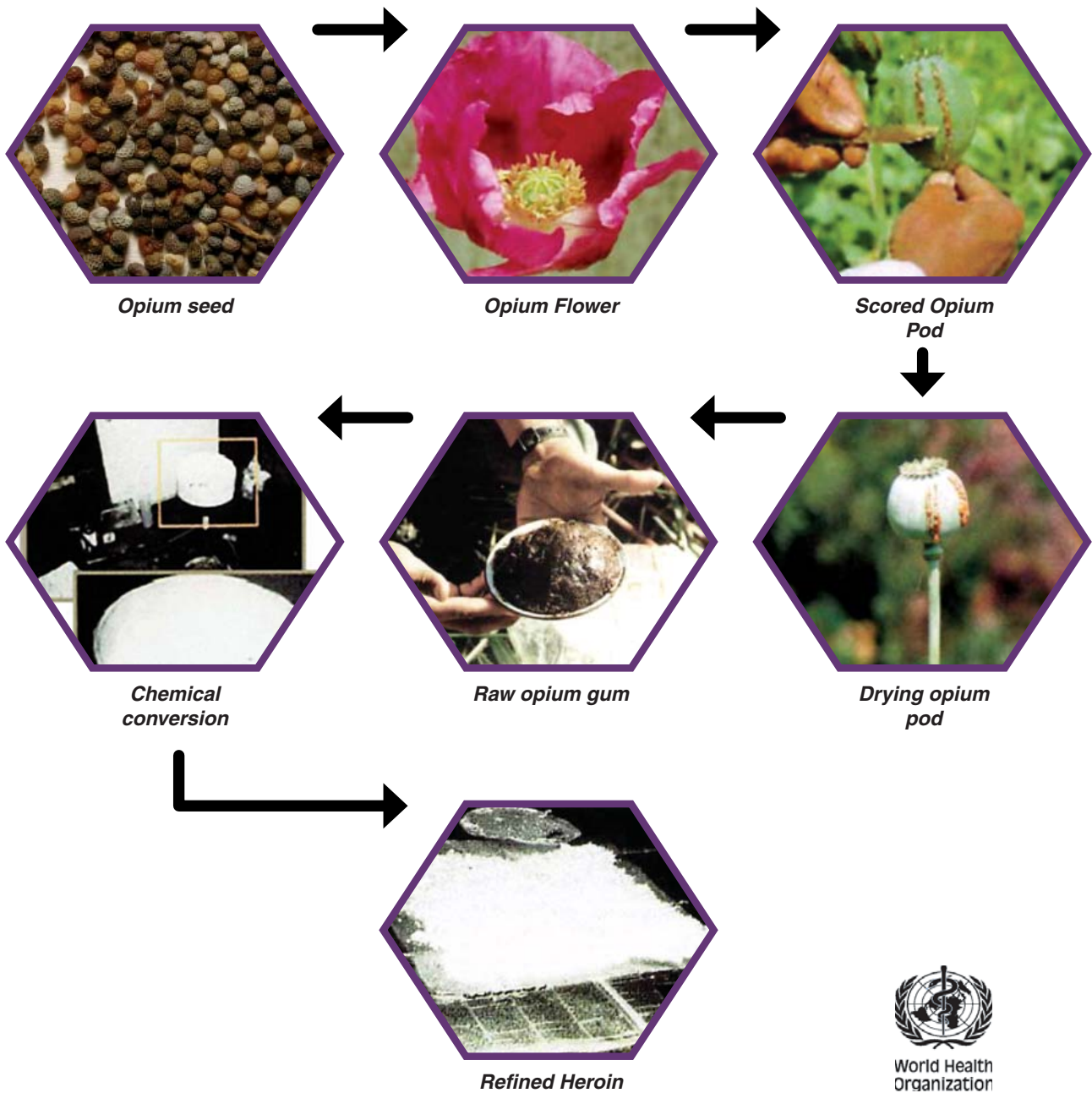
រោគសញ្ញាដោយសង្ខេបនៃការប្រើប្រាស់ ម៉ា កំរិតខ្ពស់មាន៖

- ▲ ទំងន់ថយចុះខ្លាំង
- ▲ មានគំនិតឈ្លានពាន
- ▲ អំពើហិង្សា
- ▲ មួរម៉ៅ ចង់តែរកឡើង
- ▲ រោគស្លុត
- ▲ វិជ្ជុលចិត្ត
- ▲ ដេកមិនលក់
- ▲ ដាច់សរសៃឈាមក្នុងខួរក្បាល
- ▲ គាំងបេះដូង
- ▲ មមាសៗ

ដំណាក់កាលនៃការប្រើប្រាស់ ឃាតិ

ជំលាននៃការផលិតគ្រឿងញៀន

ការផលិត ហ្វ្លូអ៊ីតៈ

អាភៀន ១០ គីឡូក្រាម + សារធាតុគីមីផ្សេងៗ ១០.៥ គីឡូក្រាម + ទឹក + ចំណេះដឹងខាងបច្ចេកទេស

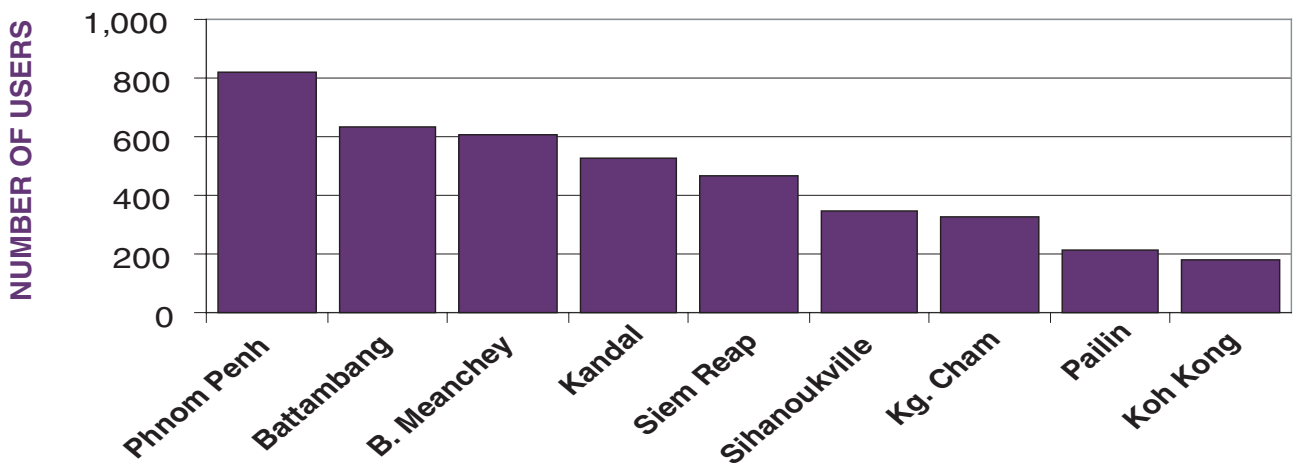

ហ្វ្លូអ៊ីត ១ គីឡូក្រាម

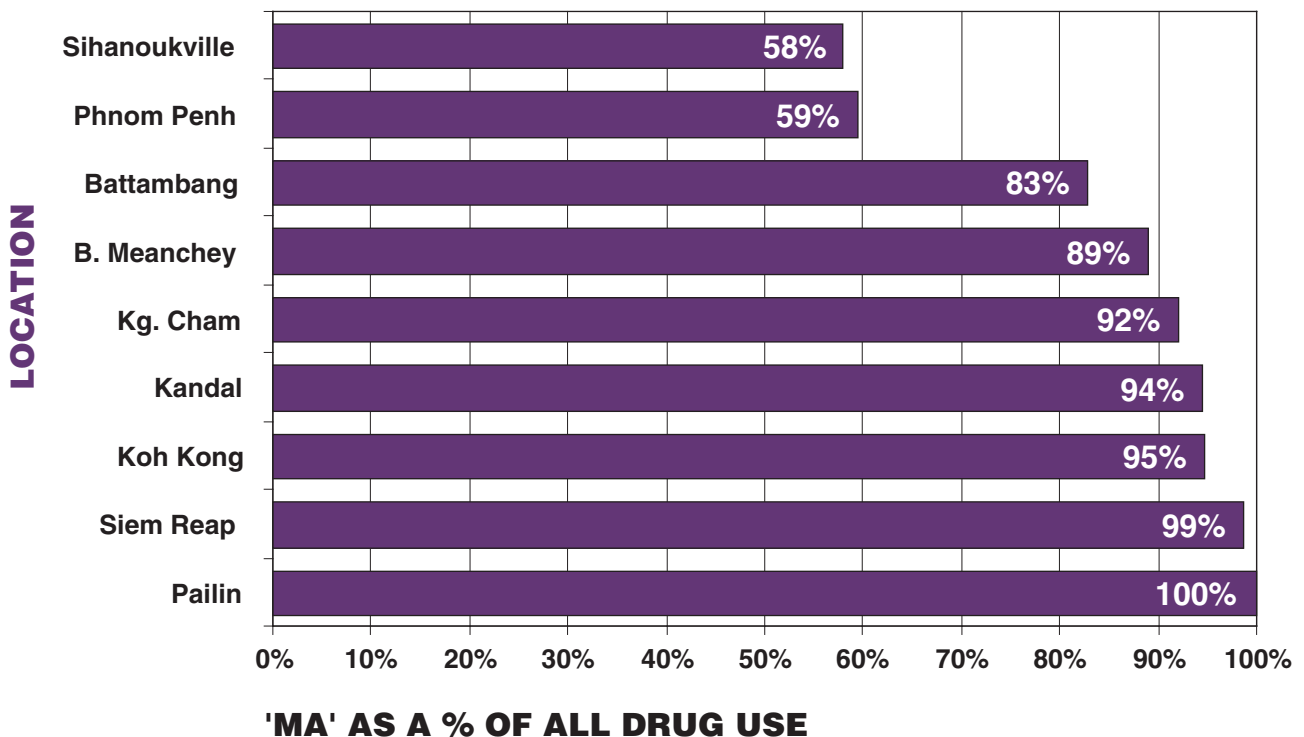
ការប៉ាន់ប្រមាណ ហេរ៉ូអ៊ីន ដែលបានប្រើប្រាស់នៅកម្ពុជា

ការប៉ាន់ប្រមាណពីកំរិតនៃអ្នកប្រើប្រាស់ប្រភេទគ្រឿងញៀនផ្សេងៗ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ២០០៤ ដោយប្រើប្រាស់ការអធិប្បាយកំរិតនៃការសរុបទិន្នន័យ ។

គ្រឿងញៀន	ចំនួននៃអ្នកប្រើប្រាស់	ចន្លោះនៃភាពស្មើគ្នា	អត្រាជាយុវវ័យ
ហេរ៉ូអ៊ីន	២៥០០	១០០០-១០០០០	០.០៣៦% (១០.០១-០.១៥)
អ្នកចាក់គ្រឿងញៀន	១៧៥០	១០០០-៧០០០	០.០២៦% (១០.០១-០.១០)

ចំនួនអ្នកប្រើប្រាស់ យ៉ាម៉ា ក្នុង ៩ ខេត្តក្រុង ក្នុងឆ្នាំ ២០០៥

វិធីសាស្ត្រនៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន

ការជក់

ការផឹក

មិនសូវមានច្រើននៅកម្ពុជាទេ

ការសេច

ការជក់

ការចាក់

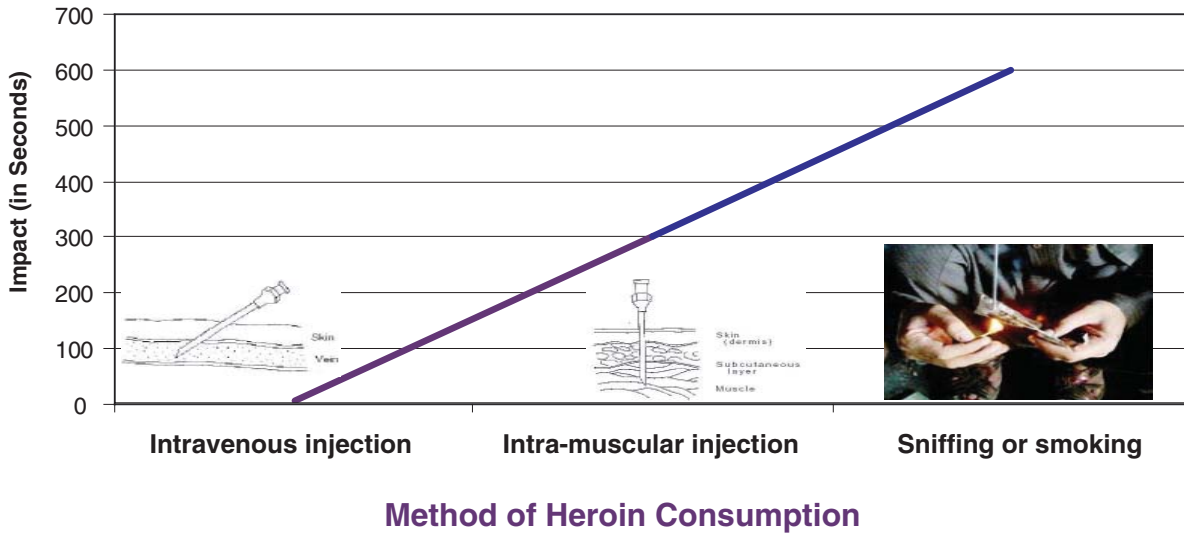

សំភារៈសំរាប់ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន

ឥទ្ធិពលនៃការប្រើប្រាស់ហេរ៉ូអ៊ីន

EFFECTS OF USING HEROIN (1)

Rate of impact of heroin through the main methods of consumption

Source: NIDA Research Report Series: Heroin Abuse & Addiction, US National Institute on Drug Abuse, 2000

ប្រសិទ្ធភាពរយៈពេលខ្លីនៃការប្រើប្រាស់ហេរ៉ូអ៊ីន

- ▲ អារម្មណ៍រសាប់រសល់នៅមិនស្ងៀម (CRUSH)
- ▲ មួរហ្មងក្នុងខួរក្បាល Cloded Mental Function
- ▲ ឈឺចុកចាប់ខ្លាំង
- ▲ ចង្វាក់ដង្ហើមថយចុះ
- ▲ ចង់ក្អួត និងក្អួតចង្អោរ
- ▲ រលូតកូន

ប្រសិទ្ធភាពរយៈពេលវែងនៃការប្រើប្រាស់ហេរ៉ូអ៊ីន

- ▲ ញៀន
- ▲ ងាយឆ្លងជំងឺ ឧទាហរណ៍ មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ជំងឺឆ្អឹងប្រភេទ B និង C
- ▲ ខូចសរសៃវ៉ែន
- ▲ ឆ្លងចូលនៃបាក់តេរី
- ▲ អាប់សែ
- ▲ ខូចស្រោមបេះដូង និងប្រើសបេះដូង (Valve)
- ▲ ឈឺសន្លាក់ដៃជើង និង អាចខូចសន្លាក់ ។

ភាពស្មុគស្មាញនៃការប្រើប្រាស់ហេរ៉ូអ៊ីន

- ▲ ការប្រើដល់ថ្នាក់លើសកំរិត (Overdose)
- ▲ ស្លាប់
- ▲ ខូចសរីរាង្គ
- ▲ គ្រោះថ្នាក់ដោយសារការចាក់ដោយម្ជុល និងសីរ៉ាំងរួមគ្នាមាន៖
 - មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍
 - ជំងឺឆ្លើម
 - ឈាមមានសារជាតិពុល

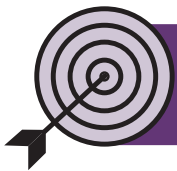
សរុបនិយមន័យ

- ការញៀន៖** គឺឯករាជ្យ ម្ចាស់ការ ចង់ផ្លាស់ប្តូរការគិត ចង់ហើយចង់ទៀត អត់មិនបាន បំភ្លេចមិនបាន បាត់បង់ភាពម្ចាស់ការ ត្រូវតែទទួល ត្រូវធ្វើ ត្រូវតែប្រើ
- ការញៀន៖** គឺជាជំងឺដ៏ស្មុគស្មាញ គេមិនស្គាល់ថា ធ្វើអ្វីមួយមិនអាចអត់បាន មិនអាចបង់បាត់បាន
- ការញៀន៖** គឺជាជំងឺរ៉ាំរ៉ៃ ជាការប្រើម្តងហើយម្តងទៀត
- ការញៀន៖** មានការលំបាកក្នុងការបញ្ឈប់ភាពញៀន ដូច្នេះ ជំរុញអោយអ្នកក្លាយជាល្ងូចឆក់ប្លន់
- ការញៀន៖** ជាថ្នាំដែលធ្វើអោយមិនអាចអត់បាន ។

មេរៀនទី ៦

ការអនុវត្តច្បាប់គ្រឿងញៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងការកាត់បន្ថយការផ្គត់ផ្គង់

គោលបំណង

អោយសិក្ខាកាមបានយល់ដឹងអំពីច្បាប់គ្រឿងញៀនក្នុងនោះ
មានទាំងការកាត់ទោសទៅលើអ្នកប្រើប្រាស់ និងអ្នកជួញដូរ
គ្រឿងញៀន ។

រយៈពេល

៦០ នាទី

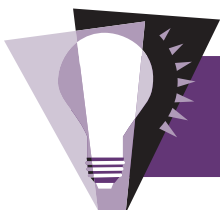
វិធីសាស្ត្រ

ការពិភាក្សា និងសំណួរបំផុសគំនិតដោយផ្អែកលើច្បាប់គ្រឿងញៀន

សំភារៈ

ឯកសារច្បាប់គ្រឿងញៀន

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

១. ប្រវត្តិនៃការកើតអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ស្តីពីគ្រឿងញៀន

- នៅឆ្នាំ ១៧៧៣ ជាដំណាក់កាលទំនើបនៃការធ្វើពាណិជ្ជកម្មអាភ័យ។ នៅឆ្នាំ ១៩០០ ចំនួន អ្នកញៀនអាភ័យនៅក្នុងពិភពលោកមានការកើនឡើងដល់ទៅ ១៣.៥ លាន នាក់ ។
- នៅចុងសតវត្សទី ១៩ មានចលនាប្រឆាំងនឹងអាភ័យពិភពលោកមួយបានកើតឡើង ។
- នៅឆ្នាំ ១៩០៩ គណៈកម្មការអាភ័យទីក្រុងសៀងហៃត្រូវបានបង្កើត ។
- កំឡុងឆ្នាំ ១៩១១-១២ សន្និសីទអន្តរជាតិ ស្តីពីអាភ័យក្នុងទីក្រុង ឡាអេ ត្រូវបានធ្វើឡើង ។
- ការឈានទៅដល់ការបង្កើតសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីគ្រឿងញៀនដែលស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់សម្ព័ន្ធប្រជាជាតិនិង UN ។
- អនុសញ្ញាទោសស្តីពីគ្រឿងញៀន ឆ្នាំ ១៩៦១ ។
- គោលបំណង និងអត្ថប្រយោជន៍នៃការបង្កើតអនុសញ្ញានេះ ។
- ការចូលជាធរមាននៃអនុសញ្ញានេះ (១៩៦៤) ។
- មានប្រទេសចំនួន ១៨១ បានចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះរហូតមកដល់ឆ្នាំ ២០០៥ រួមទាំងប្រទេស កម្ពុជា ។
- អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសារធាតុដែលធ្វើអោយប៉ះពាល់ប្រព័ន្ធសរសៃប្រសាទ ឆ្នាំ ១៩៧១ ។
- គោលបំណង និងអត្ថប្រយោជន៍នៃការបង្កើតអនុសញ្ញានេះ ។
- ការចូលជាធរមាននៃអនុសញ្ញានេះ (១៩៧៦) ។
- រហូតមកដល់ឆ្នាំ ២០០៥ មានប្រទេសចំនួន ១៧៦ បានចូលជាសមាជិកនៃអនុសញ្ញានេះរួមទាំង កម្ពុជា ។
- អនុសញ្ញាស្តីប្រឆាំងនឹងការចរាចរខុសច្បាប់នូវគ្រឿងញៀន និងសារធាតុដែលធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់ប្រព័ន្ធសរសៃប្រសាទ ឆ្នាំ ១៩៨៨ ។
- គោលបំណង និងអត្ថប្រយោជន៍នៃការបង្កើតអនុសញ្ញានេះ ។
- ការចូលជាធរមាននៃអនុសញ្ញានេះ (១៩៦០) ។

២. ការកើតច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន

- ច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរកាល របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ឆ្នាំ ១៩៩២ (UNTAC) មាត្រា ៣៩ ។
- រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ ១៩៩៣ មាត្រា ៦៤ ។

ច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ឆ្នាំ ១៩៩៦ ដែលបានធ្វើវិសោធនកម្ម ឆ្នាំ ២០០៥

ច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ឆ្នាំ ១៩៩៦ ដែលបានធ្វើវិសោធនកម្មឆ្នាំ ២០០៥ និងការបែងចែកជាផ្នែកផ្សេងៗដូចជា៖ ចំណាត់ថ្នាក់នៃគ្រឿងញៀន ការហាមឃាត់ក្នុងការដាំ ការផលិត ការជួញដូរ... ។

១. ចំណាត់ថ្នាក់នៃគ្រឿងញៀន

- តារាងទី ១៖ រុក្ខជាតិនិងសារធាតុដែលបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរតែគ្មានប្រយោជន៍ខាងវេជ្ជសាស្ត្រ ។
ឧទាហរណ៍៖ កញ្ឆា ប្រេងកញ្ឆា
- តារាងទី ២៖ រុក្ខជាតិ និងសារធាតុដែលបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរតែមានប្រយោជន៍ខាងវេជ្ជសាស្ត្រ ។
ឧទាហរណ៍៖ មីរហ្វីន មេតាដូន...
- តារាងទី ៣៖ រុក្ខជាតិ និងសារធាតុដែលបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ តែមានប្រយោជន៍ខាងវេជ្ជសាស្ត្រ ។
ឧទាហរណ៍៖ ឌីយ៉ាហ្សេប៉ាម ប្រូម៉ាសេប៉ាម...
- តារាងទី ៤៖ សារធាតុ និងជាតិគីមីទាំងឡាយ ដែលប្រើសំរាប់ផលិតគ្រឿងញៀន និងការប្រើសំរាប់ផលិតសារធាតុដែលមានឥទ្ធិពលលើប្រព័ន្ធសរសៃប្រសាទ ។
ឧទាហរណ៍៖ អេហ្ស្រីន អាស៊ីតស៊ុលផួរីក តូលេអែន សាហ្គូល... ។

២. ការហាមឃាត់ការដាំ ការផលិត ការជួញដូរ ការចែកចាយ... ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ និងការស្រាវជ្រាវផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ

- លើកលែងតែមានអាជ្ញាប័ណ្ណ ពិសេសពីរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសុខាភិបាល ការដាំ ការផលិត... នូវរុក្ខជាតិ សារធាតុ និងគ្រឿងផ្សំដែលមានចែងក្នុងច្បាប់នេះត្រូវហាមឃាត់ដាច់ខាត (មាត្រា ៤) ។
- គោលដៅស្រាវជ្រាវផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ និងការសិក្សារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសុខាភិបាលអនុញ្ញាតិអោយបុគ្គល អង្គការនោះផលិតទិញ ឬរក្សាទុកប្រើប្រាស់នូវសារធាតុទាំងនោះបាន ។ (មាត្រា ១៤)

៣. ការសំអាតប្រាក់កខ្វក់ (Money Laundering)

- និយមន័យនៃការសំអាតប្រាក់កខ្វក់
- ការរារាំងការសំអាតប្រាក់ដែលបានមកពីជំនួញគ្រឿងញៀនខុសច្បាប់

៤. ការចោទប្រកាន់ និងប្រមូលទោស

- ជនណាប្រព្រឹត្តបទល្មើសទាក់ទងនឹងការដាំនូវគ្រឿងញៀនដែលបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៦ ខែ ដល់ ៥ ឆ្នាំ និងអាចពិន័យជាប្រាក់ពី ១ លាន ទៅ ១០ លានរៀល (មាត្រា ៣១ ថ្មី) ។
- ជនណាប្រព្រឹត្តបទល្មើសទាក់ទងនឹងការផលិតគ្រឿងញៀនដែលបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២ ឆ្នាំ ដល់អស់មួយជីវិត និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤លាន ដល់ ១០០លានរៀល (មាត្រា ៣២.១ ថ្មី) ។
- ជនណាប្រព្រឹត្តបទល្មើសទាក់ទងនឹងការនាំចេញ នាំចូល ដឹកជញ្ជូនជាអន្តរជាតិនូវគ្រឿងញៀន ដែលបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២ ឆ្នាំ ដល់អស់មួយជីវិត និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤ ដល់ ១០០ លានរៀល (មាត្រា ៣២.២ ថ្មី) ។
- ជនណាប្រព្រឹត្តល្មើសទាក់ទងនឹងការកាន់កាប់ រក្សាទុក ការប្រគល់អោយការជួញដូរ ការធ្វើបរិយាបាលសារ ការដាក់លក់ ការលក់ ការទិញ ការដឹកជញ្ជូន ការដណ្តើមកាន់កាប់ ឬការប្រើប្រាស់នូវគ្រឿងញៀនដែលបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២ ឆ្នាំ ដល់អស់មួយជីវិត និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤ លាន ដល់ ១០០ លានរៀល ។
- ជនណាជាអ្នកផ្តើមគំនិត ឬអ្នកដឹកនាំក្រុមឧក្រិដ្ឋដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំងក្នុងការប្រព្រឹត្តលាមួយ ឬច្រើនត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត និងពិន័យជាប្រាក់ពី ១០០ លាន ដល់ ៥០០ លានរៀល ។
- ជនណាចាត់ចែងបង្ខំ ព្យួរព្យួរ អូសទាញ ឬបោកបញ្ឆោតដោយចេតនាដល់ជនណាម្នាក់ អោយប្រើគ្រឿងញៀនដោយខុសច្បាប់ហើយបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២ ដល់ ១០ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤ ដល់ ២០ លានរៀល ។
- ជនណាសំរួលដោយចេតនាអោយជនណាម្នាក់ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនដោយខុសច្បាប់ ហើយបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ ឆ្នាំ ដល់ ១០ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ២ លាន ដល់ ២០ លានរៀល ។ ជនទាំងនោះមាន៖ ម្ចាស់ផ្ទះ បណ្តាធិការ នាយក អាជីវករ.. នៃសណ្ឋាគារ ផ្ទះជួល ភោជនីយដ្ឋាន កន្លែងរាំច្រៀង... ។ល ។
- ជនណាជួញដាក់គ្រឿងញៀនដែលបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរក្នុងអាហារភេសជ្ជៈ ក្នុងអ្វីៗផ្សេងទៀតដោយមិនអោយអ្នកបរិភោគដឹង ឬអ្នកប្រើប្រាស់ដឹង ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ ឆ្នាំ ដល់ ១០ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ២ លានដល់ ២០ លានរៀល ។
- ជនណាចែកចាយឬផ្តល់គ្រឿងញៀនដោយខុសច្បាប់ហើយបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរដល់ជនណាម្នាក់ដើម្បីប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួនត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ ពី ៦ ខែ ដល់ ៥ ឆ្នាំ និងអាចពិន័យជាប្រាក់ពី ១ លាន ដល់ ១០ លានរៀល ។
- អ្នកផ្សព្វផ្សាយ គឺសំដៅលើជនណាដែលជួយសំរួលដល់ការប៉ុនប៉ង ឬការសំរេចនូវបទឧក្រិដ្ឋ ឬមជ្ឈឹមដោយផ្តល់ជំនួយឬការឧបត្ថម្ភរបស់ខ្លួនដោយចេតនា ត្រូវចាត់ទុកជាអ្នកមានផ្សព្វផ្សាយដោយដឹងហេតុផលផ្តល់មធ្យោបាយជួយទំនុកបំរុង ឬជួយណែនាំអោយប្រព្រឹត្តបទល្មើសណាមួយ ។ អ្នកផ្សព្វផ្សាយត្រូវទទួលទោសដូចជាដៃវីដែរ ។

៥. ការរឹបអូស

- រាល់គ្រឿងញៀន និងសារធាតុផ្សំគ្រឿងញៀន សំភារៈ បរិក្ខារ សំរាប់ផលិតគ្រឿងញៀន ដោយខុសច្បាប់ត្រូវរឹបអូស។
- ទ្រព្យសម្បត្តិ ឬធនធានទាំងឡាយដែលជាកម្មវត្ថុនៃបទល្មើសព្រមទាំងប្រតិលាភ និងអត្ថប្រយោជន៍ដែលកើតចេញពីធនធាន ឬទ្រព្យសម្បត្តិទាំងនោះត្រូវបញ្ជាអោយរឹបអូស។
- ទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានមកពីបទល្មើស ហើយចូលជាមរតករបស់ជនជាប់ទោសក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំ មុនពេលផ្ដន្ទាទោសត្រូវរឹបអូស ប្រសិនបើគ្មានភស្តុតាង។

៦. នីតិវិធីលក់ទ្រព្យដែលបានមកពីបទល្មើសគ្រឿងញៀន

- ការលក់ទ្រព្យត្រូវធ្វើឡើងដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។
- មូលនិធិ និងទ្រព្យទាំងនោះត្រូវដាក់ក្នុងបេឡាជាតិសំរាប់អាជ្ញាធរប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន

៧. នីតិវិធីក្នុងការស៊ើបអង្កេត

- ក. ការឃាត់ខ្លួន៖ រយៈពេលនៃការឃាត់ខ្លួនគឺ ៤៨ ម៉ោងយ៉ាងយូរ។
- ខ. ការឆែកឆេរ៖ ការឆែកឆេរ នឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងថ្ងៃទាំងយប់ នៅក្នុងកន្លែងដែលគេផលិត បំប្លែង ឬតំកល់ទុកនូវគ្រឿងញៀន សំភារៈ បរិក្ខារ កន្លែងប្រើប្រាស់រួមគ្នា...។
 - ការទៅពិនិត្យលើការឆែកឆេរ និងឃាត់ទុកអាចធ្វើបានក្នុងពេលយប់តែក្នុងករណីស្រាវជ្រាវ និងពិនិត្យកាត់ត្រាបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៣២.១ ថ្មី ៣៥.២ ថ្មី ៣៨.១ ថ្មី និងមាត្រា ៣៨.២ ថ្មី នៃច្បាប់នេះតែប៉ុណ្ណោះ។ កិច្ចការនេះ ត្រូវមានលិខិតអនុញ្ញាតិព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រមស៊ើបសួរ (Article 67)
 - ត្រូវបានអនុញ្ញាតិអោយតាមដានគ្រប់ពេល ម៉ោង ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ នូវសេវាប្រៃសណីយ៍ ដើម្បីរុករកការផ្ញើរ ការដឹកជញ្ជូនដោយខុសច្បាប់នូវគ្រឿងញៀនសារធាតុ និង សំភារៈ បរិក្ខារ សំរាប់ផលិតគ្រឿងញៀន.....។

៨. ការប្រគល់ដោយមានការឃ្លាំមើល (Controlled Delivery)

- ត្រូវបានអនុញ្ញាតិអោយឆ្លងកាត់នូវគ្រឿងញៀន ឬ សំភារៈបរិក្ខារដែលបញ្ជូនដោយខុសច្បាប់ឆ្លងកាត់លើទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
- ត្រូវបានអនុញ្ញាតិអោយធ្វើក្នុងគោលបំណងខាងលើនេះដែរ ចំពោះការព្យួរព្យួរអោយលក់នូវគ្រឿងញៀន ដោយអ្នករាជការមានសមត្ថកិច្ច។ សេចក្តីសម្រេចអោយប្រើវិធីព្យួរព្យួរលក់ ត្រូវជូនដំណឹងភ្លាមទៅតុលាការ ដែលសន្មតថាជាកន្លែងលក់។
- ចំពោះការព្យួរព្យួរអោយទិញដោយខុសច្បាប់នូវគ្រឿងញៀន ឬសារធាតុដែលធ្វើឡើងដោយ មន្ត្រីរាជការមានសមត្ថកិច្ចត្រូវហាមឃាត់ បើពុំនោះទេនឹងត្រូវចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសព្យួរព្យួរ។ សូមមើលប្រកាសស្តីពីការប្រគល់ដោយមានការឃ្លាំមើល។
- ព្រះរាជអាជ្ញា ឬ ចៅក្រមស៊ើបសួរ អាចឃ្លាំមើលនូវគណនេយ្យធនាគារ រួមទាំងការដាក់ខ្សែទូរស័ព្ទក្រោមការលបស្តាប់ ការចូលទៅពិនិត្យប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ... ហើយវិធានការនេះ មិនអាចចាត់ទុកជាការរំលោភលើការសំងាត់វិជ្ជាជីវៈបានទេ។ ប៉ុន្តែអនុញ្ញាតិក្នុងថ្ងៃរំលោភក្រោម ២ ខែ ប៉ុណ្ណោះ។

៩. ការផ្តល់អោយអតិថិជនបរិក្ខារស្រូបនូវជាតិគីមីពុល និងគ្រឿងញៀន

- ការផ្តល់ដល់អតិថិជននូវជាតិគីមីពុលដើម្បីបរិក្ខារស្រូប ដូចមានចុះក្នុងបញ្ជីដែលកំណត់ដោយប្រកាសរបស់ក្រសួងសុខាភិបាលត្រូវហាមឃាត់ បើពុំនោះទេត្រូវផ្ដន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ ពី ១ ឆ្នាំដល់ ១០ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ២ លាន ដល់ ២០ លានរៀល ។
- ជនណា ទិញ ដាំ ឬរក្សាទុកដោយចេតនាសំរាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួននូវថ្នាំញៀន រុក្ខជាតិ ឬសារធាតុ... ត្រូវផ្ដន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៧ ថ្ងៃ ដល់ ១ ខែ និងអាចពិន័យជាប្រាក់ពី ២៥០០០ រៀល ដល់ ១ សែនរៀល ។ បើមិនរាងចាលត្រូវទ្វេដង ប៉ុន្តែបើការប្រើប្រាស់មានលក្ខណៈបន្តិចបន្តួចជាទំលាប់ពីដូនតា មិនត្រូវបានចោទប្រកាន់ទេ ។ (មាត្រា ៩៨)
- ជនណាដែលប្រើប្រាស់ដោយខុសច្បាប់នូវគ្រឿងញៀន ឬ សារធាតុដែលមានឥទ្ធិពល... ត្រូវផ្ដន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៧ ថ្ងៃ ដល់ ១ ខែ និងអាចពិន័យជាប្រាក់ពី ២៥០០០ រៀល ដល់ ១ សែនរៀល ។ ទោសនេះត្រូវទ្វេដងក្នុងករណីជនល្មើសមិនរាងចាល ។
- បើជនណាប្រព្រឹត្តបទល្មើសខាងលើ បានស្ម័គ្រចិត្តចូលទៅព្យាបាលដោយខ្លួនឯងនៅមន្ទីរពេទ្យ ឬ អង្គការឯកទេសណាមួយមុនពេលចោទប្រកាន់នោះការចោទប្រកាន់មិនត្រូវបានធ្វើលើជននោះឡើយ ។ ការចំណាយផ្សេងៗក្នុងការព្យាបាលជាបន្តបន្ទាប់ស្របរបស់រដ្ឋ ។
- បើពិនិត្យឃើញថា ជនជាប់ចោទខាងលើញៀនជាតិពុល តុលាការអាចសម្រេចបង្ខំអោយជននោះទៅទទួលវិធានការព្យាបាល ។ បើជននោះធ្វើការព្យាបាលរហូតដល់ចប់ តុលាការសម្រេចត្រឹមតែព្រមានតែប៉ុណ្ណោះ ។
- បើក្នុងករណីអ្នកញៀនជាតិពុលប្រព្រឹត្តបទល្មើសតូចតាចតុលាការសម្រេចមិនដាក់ទោសប៉ុន្តែត្រូវបង្ខំអោយជននោះទៅទទួលការព្យាបាល ។
- អ្នកញៀនជាតិពុលដែលបានកាត់ទោសរួចហើយ អាចសុំចូលទៅទទួលការព្យាបាលដោយស្ម័គ្រចិត្ត ។ រហូតក្នុងករណីនេះការអនុវត្តន៍ទោសត្រូវផ្អាកសិន ហើយបើសាមីខ្លួនដែលបានទទួលការព្យាបាលរហូតដល់ទីបញ្ចប់ ត្រូវចាត់ទុកថាបានទទួលទោសរួចហើយ ។ តែបើជននោះមិនព្រមទទួលវិធានការ ការព្យាបាលរហូតដល់ទីបញ្ចប់ទេ ទោសនោះត្រូវយកអនុវត្តន៍វិញភ្លាម ។
- ជនណាដែលគេចវេសពីវិធានការព្យាបាល ត្រូវផ្ដន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៧ ថ្ងៃ ដល់ ១ ខែ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ២៥០០០ រៀល ដល់ ១ សែនរៀល ឬ ទោសណាមួយក្នុងទោសទាំងពីរ ។

១០. កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ (International Cooperation)

ក. បញ្ជាប័ន (Extradition)

- រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបដិសេធមិនផ្តល់បញ្ជាប័ន ដោយយល់ឃើញថា អាចសំរួលអោយធ្វើការចោទប្រកាន់ទៅលើជនណាម្នាក់ដោយសារមូលហេតុ សាសនា សញ្ជាតិ ឬ មតិនយោបាយ...

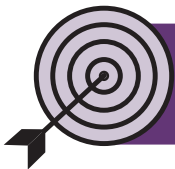
ខ. ការជួយគ្នាទៅវិញទៅមកផ្នែកតុលាការ (Mutual Legal Assistance)

ក្នុងករណីនៃបទល្មើសគ្រឿងញៀនដែលមានចែងខាងដើម អាជ្ញាធរតុលាការកម្ពុជាអាចប្រគល់អំណាចអោយទៅអាជ្ញាធរតុលាការនៃរដ្ឋបរទេស និងអាចទទួលអំណាចពីរដ្ឋបរទេសវិញផងដែរដើម្បី៖

- ប្រមូលយកសក្ខីភាព ឬយកចំណីវិទ្យាដែលឆ្លើយតាមតុលាការ
- ធ្វើការរំលែកឆេរ និងឃាត់ទុក
- ផ្តល់ព័ត៌មាន និងវត្ថុតាង
- បង្ហាញ ឬ ផ្តល់សាក្សី អ្នកជំនាញ ជនជាប់ឃុំខ្លួនដើម្បីសំរួលដល់ការស៊ើបអង្កេត ។
- ផ្ទេរនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ប្រសិនបើត្រូវធ្វើឡើងជាចាំបាច់
- រកអត្តសញ្ញាណ ឬធនធានទ្រព្យសម្បត្តិ សំភារៈ បរិក្ខារ និង សារធាតុផ្សេងៗ ដើម្បីប្រមូលធាតុផ្សំនៃភស្តុតាង
- អោយដំណើរអំពីការចោទប្រកាន់ក្នុងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។ ល ។

មេរៀនទី ៧

សកម្មភាពធ្វើការងារជាមួយមិត្តអប់រំមិត្ត នៅតាមមណ្ឌលសំចត

គោលបំណង

អោយសិក្ខាកាមបានយល់ថាមិត្តអប់រំមិត្តជាអ្វី? ហេតុអ្វីបានជាគេជ្រើសរើស
យកអ្នកដែលធ្លាប់ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនមកធ្វើជាមិត្តអប់រំមិត្ត (Peers)

- ការជ្រើសរើសមិត្តអប់រំមិត្ត (Peers)
- ការងាររបស់ មិត្តអប់រំមិត្ត (Peers)
- ជំនាញ និងចំណេះដឹងដែល មិត្តអប់រំមិត្ត (Peers) ត្រូវមាន
- ដឹងពីភារកិច្ចរបស់ មិត្តអប់រំមិត្ត (Peers)
- សកម្មភាពធ្វើការជាមួយមិត្តអប់រំមិត្ត (Peers)

នៅមណ្ឌលសំចត

រយៈពេល

៥០ នាទី

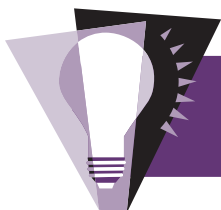
វិធីសាស្ត្រ

អោយសិក្ខាកាមទាំងអស់បញ្ចេញមតិអំពីការងាររបស់
មិត្តអប់រំមិត្ត (Peers)

សំភារៈ

ឯកសារចែកជូន

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

មិត្តអប់រំមិត្ត

- មានអាយុប្រហាក់ប្រហែលគ្នា
- ជាមិត្តភក្តិ
- ជាក្រុមមនុស្សនៅជាមួយគ្នាចាប់ពី ២ នាក់ឡើងទៅ
- ជាក្រុមមនុស្សធ្វើការងារ ដើរលេង រស់នៅ អ្នកនៅក្នុងសហគមន៍ មានសាសនាដូចគ្នា
- ចេះយល់ចិត្តគ្នា
- ដឹងទុក្ខធុរៈគ្នា

ហេតុអ្វីបានជាគេជ្រើសរើសយកអ្នកដទៃ ឬអ្នកចាត់ត្រៀមញៀន មកធ្វើជាមិត្តអប់រំមិត្ត (Peer) ?

ចំណុចមិនល្អរបស់មិត្តអប់រំមិត្ត (Peer)

- ប៉ូលីសចាប់ខ្លួនមិត្តអប់រំមិត្ត ហើយគេបានឆ្លើយថា ជាមិត្តអប់រំមិត្តរបស់អង្គការណាមួយធ្វើអោយខូចឈ្មោះ
- អ្នកញៀនសុំថវិកាពីបុគ្គលិកអង្គការ
- ធ្វើអោយអសន្តិសុខនៅក្នុងសហគមន៍
- ធ្វើអោយអ្នកសហគមន៍គេមិនចង់មកសហការ ឬទំនាក់ទំនងជាមួយបុគ្គលិក ធ្វើការងារនៅក្នុងសហគមន៍
- អ្នកអប់រំមិត្តអាចនាំយើងក្លាយទៅជាអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនដែរ ។

ចំណុចល្អរបស់មិត្តអប់រំមិត្ត (Peer)

- ជាមនុស្សសំខាន់សម្រាប់ធ្វើការងារនៅក្នុងសហគមន៍
- ជាមនុស្សដែលមានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនដូចគ្នា
- គេក្លាយជាមនុស្សម្នាក់ដែលរស់នៅមានន័យនៅក្នុងជីវិត
- ងាយស្រួលក្នុងការធ្វើការងារជាមួយអ្នកញៀន
- ក្លាយជាជនបង្គោលមួយរូបដើម្បីជួយដល់សហគមន៍
- ក្លាយជាមនុស្សដែលក្រុមគោលដៅជឿទុកចិត្តលើគេ
- ក្លាយជាអ្នកអប់រំម្នាក់ដ៏ប៉ិនប្រសព្វ
- ជាអ្នកនាំផ្លូវមួយដ៏ល្អដើម្បីធ្វើការងារជាមួយអ្នកញៀន
- ដឹងពីចំនួនអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- គេមានវិធីសាស្ត្រក្នុងការទំនាក់ទំនងជាមួយគេ
- ដឹងពីកន្លែងរស់នៅរបស់ក្រុមគោលដៅ

ការជ្រើសរើសមិត្តអប់រំមិត្ត (Peer)

- អ្នកធ្លាប់ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន តែឥឡូវគេបានកាត់ផ្តាច់ហើយ
- អាចជ្រើសយកអ្នកដែលកំពុងប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនក៏បាន
- អាចជ្រើសរើសយកក្រុមបងធំ-បងតូច

ការងាររបស់ Peer ដើម្បីជួយដល់ការងាររបស់យើង

- ធ្វើការទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- អាចទទួលបានព័ត៌មានយ៉ាងពិតប្រាកដពីអ្នកប្រើប្រាស់
- អាចធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូល ឬណែនាំអោយពួកគេមកចូលរួមអប់រំ
- ណែនាំអោយអ្នកញៀនមកចូលរួមការអប់រំ
- រកទីកន្លែងសំរាប់អប់រំអ្នកញៀនថ្នាំ
- គេអាចដឹងពីតម្រូវការរបស់អ្នកញៀនថ្នាំ
- អាចជួយគ្នាក្នុងការទៅរកសេវាព្យាបាល និងប្រឹក្សា
- ប្រាប់ពីផលប៉ះពាល់ដល់អ្នករស់នៅសហគមន៍
- អាចធ្វើការពន្យល់-បង្ហាញនូវបទពិសោធន៍ដល់បុគ្គលិកអង្គការ
- អាចបង្រៀនពីសុវត្ថភាពនៃការប្រើប្រាស់ថ្នាំញៀន និងការប្រើប្រាស់ស្រោមអនាម័យ កុំអោយឆ្លងជំងឺ
- អាចចូលរួមក្រុមពិភាក្សា ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាផ្សេងៗ របស់ក្រុម
- ធ្វើរបាយការណ៍

ចំណេះដឹង និងជំនាញដែលមិត្តអប់រំមិត្តត្រូវការ

- ត្រូវយល់ដឹងពីផលប៉ះពាល់នៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- ចំណេះដឹងពីមេរោគអេដស៍-ជំងឺអេដស៍-គ្រឿងញៀន និងការការពារ
- មានជំនាញក្នុងការទំនាក់ទំនង ការចរចា មូលដ្ឋាននៃការផ្តល់ប្រឹក្សា
- ចេះវិធីសាស្ត្រក្នុងការបង្រៀន សម្របសម្រួល ការចូលរួម
- មានជំនាញ និងមានចំណេះដឹងខាងសរសេររបាយការណ៍
- ត្រូវការថវិកា

ភារៈកិច្ចរបស់មិត្តអប់រំមិត្ត (Peer)

- ត្រូវចាត់ទុកអ្នកញៀនគ្រឿងញៀនជាមនុស្សដូចគ្នា
- ត្រូវផ្តល់នូវភាពស្មោះត្រង់ចំពោះអ្នកញៀន ។ ឧ. បើយើងចេះត្រូវឆ្លើយ បើមិនចេះប្រាប់ថាមិនចេះ
- ត្រូវធ្វើការណែនាំឈ្មោះ តួនាទី មកពីអង្គការណា...
- ប្រាប់ពីគោលបំណងដែលយើងមកធ្វើការងារជាមួយគេ
- ពេលស្លៀកពាក់អោយបានសមរម្យ ឬមិនគំរាមកំហែង
- ធ្វើសកម្មភាពអោយគេមានការទុកចិត្តលើខ្លួន
- ត្រូវមានប័ណ្ណ អប់រំសុខភាព សីត្រូង-មូល...ដើម្បីអោយគេស្គាល់
- មិនត្រូវអោយលុយដល់ពួកគេទេ
- កុំយកមនុស្សចំណែកទៅជាមួយ
- ត្រូវរង់ចាំអោយមានពេលវេលាល្អ ដើម្បីពន្យល់ពួកគេ (ហាមពេលគេកំពុងជក់វាយគ្នា ពេលកំពុងញៀន កំពុងលេងបៀវ កំពុងឈ្មោះគ្នាបើគេមិនអាចនិយាយបានកុំនិយាយជាមួយគេ) ។

សកម្មភាពធ្វើការជាមួយមិត្តអប់រំមិត្ត នៅមណ្ឌលសំចៃ

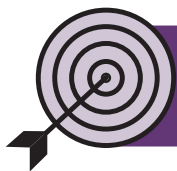
- ធ្វើការចុះឈ្មោះ
- ផ្តល់ចំណីអាហារ កាហ្វេ មី

- បញ្ចាំងទូរទស្សន៍មើល លេងល្បែងកំសាន្ត
- គេងលេង សម្រាកពេលថ្ងៃ
- បោកខោអាវ និងងូតទឹក
- ផ្តល់ខោ អាវ អោយស្លៀកពាក់
- មានកន្លែងឆ្អឹងវ៉ាន់របស់អ្នកញៀន
- រុំរបួសអោយ មើលជំងឺស្រាល (ឈឺក្បាល ពោះ ភ្នែក...)
- បើពួកគេឈឺខ្លាំង នាំគេទៅមន្ទីរពេទ្យ
- ផ្តល់ការប្រឹក្សាពីការថែទាំសុខភាព
- ម៉ោងធ្វើការងារចាប់ពីម៉ោង ៦ ព្រឹក ដល់ ម៉ោង ៨ ល្ងាច
- បង្កើតបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងសំរាប់មណ្ឌលសំចតៈ
បើអ្នកចូលរួមក្នុងមណ្ឌលសំចតៈ (ហាមប្រើគ្រឿងញៀន នៅក្នុងមណ្ឌលសំចតៈ ហាមវាយគ្នា ប្រើអំពើហិង្សា
រក្សាភាពស្ងៀមស្ងាត់...)
- និយាយជាមួយ និងសាកសួរសំណួរពីគ្រោះថ្នាក់នៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និងការសាកសួរពីការរួមភេទ
- អោយអ្នកប្រើគ្រឿងញៀនជាមិត្តអប់រំមិត្ត យកបញ្ជីសំណួរទៅសួរបន្តដល់មិត្តភក្តិរបស់គេ ។

មេរៀនទី ៨

ការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ លើអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន

គោលបំណង

អោយសិក្ខាកាមបានដឹងពី និយមន័យនៃការកាត់បន្ថយ
គ្រោះថ្នាក់ តើត្រូវធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ ។

រយៈពេល

៣០នាទី

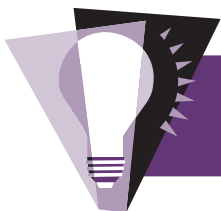
វិធីសាស្ត្រ

បង្ហាញ និង សំណួរបំផុសគំនិត

សំភារៈ

ឯកសារពាក់ព័ន្ធ ហ្វឺត និងក្រដាសផ្កាង

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

និយមន័យនៃការកាត់បន្ថយការគ្រោះថ្នាក់

ការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ គឺជាការបង្កើតនូវសមត្ថភាព ដើម្បីកាត់បន្ថយនូវគ្រោះថ្នាក់ទាំងឡាយណាដែលកើតមានចំពោះខ្លួនគេ និងអ្នកដទៃទៀត ។ បង្កើតនូវសមត្ថភាព គឺជាការប្រមូលផ្តុំនូវអ្នកញៀនគ្រឿងញៀនហើយជ្រើសរើសមិត្តអប់រំមិត្ត ដើម្បីអប់រំពួកគេអោយទៅរកសេវាព្យាបាលជំងឺនៅមន្ទីរពេទ្យ និង មណ្ឌលសំចៃ ។

ឃ្លាដែលអ្នកធ្វើការងារជាមួយអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនត្រូវប្រើដើម្បីធានានាំគេ

១. សូមឈប់ចាក់ថ្នាំញៀនទៅគូរដូរមកជក់ ឬលេបវិញទៅមិនសូវគ្រោះថ្នាក់ ។
២. សូមកុំចាក់ថ្នាំញៀនដោយប្រើប្រាស់សីរ៉ាំង និងមូលរួមគ្នា តែបើប្រើប្រាស់សីរ៉ាំង និងមូលរួមគ្នា នោះត្រូវយកសីរ៉ាំង និងមូលនោះទៅលាងសំអាតជាមួយអាល់កុល អោយបានស្អាតជាមុនសិន ។
៣. ផ្តល់ភាពកក់ក្តៅអោយអ្នកញៀនមានភាពកក់ក្តៅជាមួយយើង ។

យុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីអោយមិត្តអប់រំមិត្តទទួលបានជោគជ័យក្នុងការងារ

១. កំណត់ចំនួនអ្នកប្រើគ្រឿងញៀនអោយបានច្បាស់លាស់
២. កំណត់ទីកន្លែងក្រុមគោលដៅដែលយើងត្រូវធ្វើ
៣. មិត្តអប់រំមិត្តម្នាក់អាចធ្វើការងារជាមួយអ្នកប្រើគ្រឿងញៀនពី ១០ ទៅ ២០ នាក់ ។

មេរៀនទី ៩

ការតស៊ូមតិ និងក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់ នៃគំរោងបង្ការ មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងគ្រឿងញៀន

គោលបំណង

ដើម្បីអោយសិក្សាក្រាមទាំងអស់យល់ដឹងពី៖

- អ្វីទៅជាការតស៊ូមតិ
- គោលបំណងនៃការតស៊ូមតិ
- វិធីសាស្ត្រនៃការតស៊ូមតិ
- ក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់

រយៈពេល

៣០ នាទី

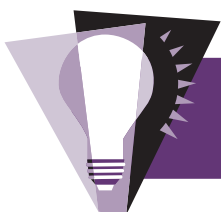
វិធីសាស្ត្រ

ក្រុមពិភាក្សា និង ពន្យល់បង្ហាញតាមរយៈឯកសារ

សំភារៈ

ឯកសារពាក់ព័ន្ធ ក្រដាសផ្ទាំងធំ និងហ្វឺត

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

ការតស៊ូមតិ គឺចង់លប់បំបាត់ចោលនូវភាពមិនប្រក្រតី ចង់បានភាពស្មើគ្នា លប់បំបាត់ការរើសអើង ចង់ទទួលបាននូវភាព
ល្អប្រសើរមួយ ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ការរស់នៅ និងសកម្មភាពផ្សេងៗ ។ យើងឃើញថា ដើម្បីចង់អោយការតស៊ូមតិទទួលបានជោគជ័យ
ចាំបាច់ត្រូវមានការចូលរួមពីអ្នកមានឥទ្ធិពល ដូចជា អាជ្ញាធរដែនដីជួយជំរុញអោយគេចូលរួម និងអោយអ្នកមានឥទ្ធិពលផ្លាស់ប្តូរ
ឥរិយាបថពីការបដិសេធមិនព្រមទទួលយក អោយងាកមកដើម្បីទទួលយក និងការគាំទ្រជួយដល់សកម្មភាពតស៊ូមតិរបស់យើង
ពិសេស គឺប្រមូលបានអ្នករស់នៅក្នុងសហគមន៍មកចូលរួមក្នុងសកម្មភាពតស៊ូមតិ ។

១. និយមន័យ

តើអ្វីជាការតស៊ូមតិ?

ការតស៊ូមតិគឺជា:

- ជាសកម្មភាពកើតឡើងដើម្បីធ្វើអោយមានការផ្លាស់ប្តូរគោលនយោបាយហើយគាំទ្រដល់ជនងាយរងគ្រោះ ឬជនដែល
ងាយរងផលប៉ះពាល់នៃបញ្ហា ។
- ជាសកម្មភាពដែលត្រូវធ្វើជាប្រចាំកើតឡើងដោយការរៀបចំ និងដឹកនាំដោយក្រុមរងផលប៉ះពាល់នៃបញ្ហាផ្តោតជា
សំខាន់ទៅលើគោលនយោបាយដែលធ្វើអោយសកម្មភាពមានលក្ខណៈកាន់តែល្អប្រសើរ
- ជាសកម្មភាពរួមមួយ ឬជាការចូលរួមមតិយោបល់គ្នា ដើម្បីទាមទារសំរេចនូវគោលបំណងដែលចង់បាន ។ ឧទាហរណ៍៖
នៅមន្ទីរពេទ្យមួយ គេមិនបានផ្តល់សេវាព្យាបាលដល់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ហើយពួកគេបានទាមទារថ្លៃ
សេវាព្យាបាលពីអ្នកជំងឺ ។ ដូចនេះយើងត្រូវធ្វើការតស៊ូមតិជាមួយ ប្រធាន មន្ទីរសុខាភិបាល ប្រធានមន្ទីរពេទ្យ និង
បុគ្គលិកពេទ្យទាំងអស់ធ្វើយ៉ាងណាអោយគេផ្តល់សេវា បានសមស្រប និងយកថ្លៃសេវាទាប ឬមិនយកថ្លៃ ។

២. គោលបំណងនៃការតស៊ូមតិ:

គេធ្វើការតស៊ូមតិក្នុងគោលបំណង ដើម្បីធ្វើអោយគោលនយោបាយមានលក្ខណៈល្អប្រសើរ សំរាប់ជនងាយរងគ្រោះ ឬជនរង
ផលប៉ះពាល់នៃបញ្ហា ។

អ្នកដែលធ្វើការតស៊ូមតិ អ្នកដែលគាំទ្រ:

ក. អ្នកដែលធ្វើការតស៊ូមតិ ឬ អ្នកអនុវត្តផ្ទាល់:

ការតស៊ូមតិអាចសំរេចទៅបានត្រូវមានអ្នកចូលរួម និងអនុវត្ត ។ ក្នុងនោះអ្នកដែលត្រូវអនុវត្តផ្ទាល់មានក្រុមជនដែលងាយ
រងគ្រោះក្រុមជនដែលងាយរងផលប៉ះពាល់នៃបញ្ហាក្រុមសកម្មជនតស៊ូមតិ... ។

ខ. អ្នកគាំទ្រ:

អ្នកដែលត្រូវគាំទ្រមានដូចជា: សង្គមស៊ីវិល អង្គការ-សមាគមន៍នានា... ។

៣. ប្រសិទ្ធភាពនៃការតស៊ូមតិ:

ក. តើការធ្វើការតស៊ូមតិ ស្តីពីគ្រឿងញៀន តើយើងត្រូវធ្វើជាមួយអ្នកណា?

គឺត្រូវធ្វើជាមួយអ្នកមានអំណាចសមត្ថកិច្ច (ប៉ូលីស អ្នកច្បាប់ អាជ្ញាធរដែនដី អាជ្ញាធរសុខាភិបាល...) អាជ្ញាធរ
គ្រឿងញៀន... ដើម្បីកែប្រែច្បាប់ ឬគោលនយោបាយស្តីពីគ្រឿងញៀន ។ បើយើងមានរឿងរ៉ាវ នៅថ្នាក់សហគមន៍
យើងតស៊ូមតិជាមួយរដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋាននៅថ្នាក់សហគមន៍ បើយើងមានរឿងរ៉ាវជាប់ពាក់ព័ន្ធដល់ថ្នាក់ខេត្ត យើង
តស៊ូមតិជាមួយសមត្ថកិច្ចថ្នាក់ខេត្ត ដើម្បីអោយគេជួយដោះស្រាយ ។

ខ. ប្រសិទ្ធភាពនៃការតស៊ូមតិ

ដើម្បីអោយការតស៊ូមតិទទួលបានជោគជ័យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព យើងត្រូវ៖

- ធ្វើការស្រាវជ្រាវ ពិគ្រោះយោបល់ វិភាគផ្នែកលើភស្តុតាងច្បាស់
- ស្គាល់អំពីក្រុមគោលដៅដែលមានប្រសិទ្ធភាពសំរាប់តស៊ូមតិ
- ត្រួតពិនិត្យ តាមដាន និងវាយតម្លៃ

៤. វិធីសាស្ត្រនៃការតស៊ូមតិ

ការតស៊ូមតិគេធ្វើតាមរយៈការដង្ហែរក្បួន វេទិកា ប្រជុំពិភាក្សា ការសំដែងតួ ឬសិល្បៈ ការតស៊ូមតិដោយ មិនប្រើហិង្សា សរសេរបង... ។ ល ។

៥. ក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់

គេធ្វើការតស៊ូមតិក្នុងគោលបំណង ដើម្បីធ្វើអោយគោលនយោបាយមានលក្ខណៈល្អប្រសើរសំរាប់ជនងាយរងគ្រោះ ឬជនរងផលប៉ះពាល់នៃបញ្ហា ។

ក. មូលហេតុនៃការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់

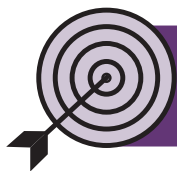
- ទទួលបានការគាំទ្រពីមន្ត្រីសំខាន់ៗ និងអ្នកដឹកនាំនយោបាយ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍
- គ្រឿងធនធានផ្សេងៗ និងមូលនិធិ
- ទទួលបានការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេសទាក់ទងទៅនឹងការអនុវត្តកម្មវិធី
- ទទួលបានធនធានព័ត៌មាន ជួយដល់ការអនុវត្តកម្មវិធី ឆ្លើយតបទៅនឹងតំរូវការ

ខ. សមាសភាពនៃក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះយោបល់

- មន្ត្រីសុខាភិបាល
- អ្នកជំនាញផ្នែកគ្រឿងញៀន
- អតីតអ្នកប្រើគ្រឿងញៀន និងសមាជិកគ្រួសារ
- មេដឹកនាំសាសនា
- បុគ្គលិកអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
- អ្នកពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ (ប៉ូលីស-គយ)
- អ្នកសង្គមវិទ្យា
- អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន
- អ្នកសារព័ត៌មាន

មេរៀនទី ១០

ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និងកម្មវិធីសំរាប់ការព្យាបាល

គោលបំណង

ដើម្បីអោយសិក្ខាកាមយល់ដឹងពី :

- ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- តំបន់ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- ប្រភេទ និងប្រភពនៃគ្រឿងញៀន
- មូលហេតុដែលនាំអោយមនុស្សប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- ភាពប្រថុយប្រថាន និងការទប់ស្កាត់ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- គោលការណ៍យុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន
- ការស្តារនីតិសម្បទា
- ក្រុមជួយខ្លួនឯង
- ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះប្រជាជនចំនុច

រយៈពេល

១២០ នាទី

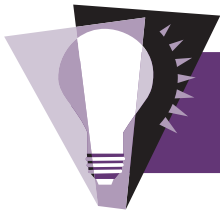
វិធីសាស្ត្រ

ក្រុមពិភាក្សា និងពន្យល់បង្ហាញតាមរយៈឯកសារ

សំភារៈ

ក្រដាសផ្ទាំងធំ និងហ្វឺត

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

១. ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា :

- ការប្រើប្រាស់អាភៀន គឺតាំងពីជំនាន់បារាំងគ្រប់គ្រង
- ទំលាប់នៃការប្រើប្រាស់គឺ កញ្ឆា គេច្រើនដាក់ក្នុងសំឡ ឬស៊ុប ការផឹកទឹកត្នោតជូ និងស្រាគោញាក់ ។
- គ្មានការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនទេក្នុងសម័យខ្មែរក្រហម
- គ្រឿងញៀនត្រូវបានធ្វើការណែនាំម្តងទៀតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា បន្ទាប់ពីអ៊ុនតាក់ ។
- នៅឆ្នាំ ១៩៩៧ យ៉ាម៉ា / យ៉ាបា ត្រូវបានវាយលុកនៅក្នុងប្រទេសថៃ ដែលធ្វើអោយមានឥទ្ធិពលទៅដល់យុវជននៅក្នុងប្រទេសនោះ និងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ ។
- ពុំទាន់មានព័ត៌មានច្បាស់លាស់អំពីចំនួនអ្នកប្រើគ្រឿងញៀននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាក្នុងពេលនេះ ។
- ប៉ុន្តែបើទៅតាមការអង្កេត ភាគច្រើននៃការប្រើគ្រឿងញៀនទៅលើ យុវជនក្នុងសាលា ក្មេងនៅតាមផ្លូវ ទៅតាមការវាយតម្លៃដោយមានគុណភាពហើយវាមានការកើនឡើងនៃការប្រើគ្រឿងញៀនតាំងពីពាក់កណ្តាល ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៩០ ។
- ភាគច្រើននៃអ្នកប្រើគ្រឿងញៀនគឺជាបុរស ហើយមានអាយុ ពី ១៥ ទៅ ២៥ ឆ្នាំ
- **ATS** ជាប្រភេទគ្រឿងញៀនដែលពេញនិយមបំផុត ដែលកំពុងមានការប្រើប្រាស់នៅក្នុងតំបន់ប្រជុំជន ឬទីក្រុង ។
- យុវជនក្មេង និងយុវជនទូទៅ-ស្ត្រីរកស៊ីផ្លូវភេទ-អ្នកធ្វើការដោយប្រើកំលាំងខ្លាំងដើម្បីទទួលបានប្រាក់កំរៃពួកគេមានការប្រថុយប្រថានបំផុតក្នុងការឆ្លងមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ដោយសារការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន ។
- ការលក់សេវាកម្មផ្លូវភេទ គឺធ្វើអោយមានការស្វែងរកការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- ចំណេះដឹងនៅទូទៅ ជាពិសេសនៅតាមតំបន់ជនបទ

២. តើប្រភេទគ្រឿងញៀនអ្វីខ្លះដែលបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

- ប្រភេទថ្នាំយ៉ាម៉ា / យ៉ាបា ជាគ្រាប់ និងប្រភេទថ្នាំគ្រាប់ដទៃទៀត ដូចជា ATS, HEROIN, MDMA (Ecstasy), Cocaine, Cannabis, Glue ។

៣. ប្រភពនៃគ្រឿងញៀន

- Methamphetamine និងគ្រឿងញៀនសំរាប់ចាក់ (Heroin) គឺមានប្រភពមកពីប្រទេសភូមាឆ្លងកាត់ពីប្រទេសថៃ ហើយឥឡូវកំពុងតែហូរចូលតាមដងទន្លេមេគង្គ ។ ប្រភេទហេរ៉ូអ៊ីនជាច្រើនកំពុងធ្វើអាជីវកម្មឆ្លងដែនខុសច្បាប់នៅតាមប្រទេសវៀតណាមប្រទេសអូស្ត្រាលី និងតំបន់គោលដៅដទៃទៀត ។ ចំពោះអ្នកដែលធ្វើអាជីវកម្មគ្រឿងញៀន គឺពួកគេមានការប្រុងប្រយ័ត្នខ្លាំងណាស់ ។
- គ្មាននរណាម្នាក់រកឃើញបន្ទប់ពិសោធន៍ទេនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាប៉ុន្តែគេបានរកឃើញម៉ាស៊ីនផលិតគ្រាប់ថ្នាំ ការផលិតគ្រាប់ថ្នាំគឺពុំសូវមានប្រសិទ្ធភាពទេ ។ ចំពោះតំលៃ គឺមានការខុសប្លែកគ្នា ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ប្រភេទថ្នាំយ៉ាម៉ា គឺមានតំលៃថោកជាងនៅក្នុងប្រទេសថៃគឺក្នុងមួយគ្រាប់តំលៃ ៥០០០ រៀល ។ ដូច្នេះមានការនាំចូលច្រើនទៅក្នុងប្រទេសថៃហើយក៏មាននៅក្នុងកាស៊ីណូនៃប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ ។
- កញ្ឆាត្រូវបានដាំដុះនៅក្នុងស្រុក ហើយនៅតែមានប្រពៃណីដាក់នៅក្នុងស៊ុបដោយខុសច្បាប់ ។

- ប្រភេទគ្រឿងញៀនដទៃទៀត គឺហូរចូលពីប្រភពផ្សេងៗគ្នា ដូចជា តាមបណ្តាញនៃជនជាតិនិស្សិត តាមិល និងប្រទេសចិន ។ ប្រភេទថ្នាំយ៉ាម៉ាដែលនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺមានប្រហែល ២០ ភាគរយ ប៉ុណ្ណោះដែលសុទ្ធ ។ ៧០ ភាគរយ គឺមានជាតិកាហ្វេអ៊ីន និងមួយចំនួនទៀតគឺដោយសារអ្នកជំនួយលួចលាយ ។

៤. មូលហេតុដែលមនុស្សប្រើគ្រឿងញៀន

- ពីព្រោះពួកគេនៅជិតគ្រឿងញៀន ហើយញៀន ជាពិសេសគឺ យ៉ាបា
- ដោយភាពក្រខ្វះ-អំពើហឹង្សាក្នុងគ្រួសារ-មានបញ្ហាក្នុងគ្រួសារ ។
- ដើម្បីអោយមានកំលាំងខ្លាំងធ្វើការបានច្រើនហើយរកលុយអោយបានច្រើន ។ ប៉ុន្តែការញៀនវានឹងធ្វើអោយហិនហោចលុយដែលរកបាននោះវិញ ។
- ដើម្បីចង់សប្បាយ-ចង់រាំ-ច្រៀង-ជជែកពីនេះពីនោះ
- ចង់បំភ្លេចចោលនូវអ្វីដែលធ្វើអោយជីវិតពិបាក
- ការបង្ខំដោយ ស្រ្តីរកស៊ីផ្លូវភេទ-អ្នកធ្វើការជនអន្តោរប្រវេសន៍ ។ ជាឧទាហរណ៍ នៅតាមទូកនេសាទនៅក្នុងប្រទេសថៃ

៥. តំបន់ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

- ទីក្រុងភ្នំពេញ និងនៅជុំវិញទីរួមខេត្តកណ្តាល
- បាត់ដំបង
- បន្ទាយមានជ័យ ហើយជាពិសេស គឺប៉ោយប៉ែត
- ប៉ៃលិន និងតំបន់ដទៃទៀតនៅតាមបណ្តោយព្រំដែនថៃ-កម្ពុជា
- កោះកុង
- ទីក្រុងព្រះសីហនុ
- ខេត្តក្រចេះ-កំពង់ចាម និងខេត្តដទៃទៀតនៅតាមបណ្តោយដងទន្លេមេគង្គ

៦. ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

- យ៉ាបា គឺជាប្រភេទគ្រឿងញៀនដែលគេជក់ហើយវាពុំសូវប្រឈមមុខនឹងគ្រោះថ្នាក់នៃការឆ្លងមេរោគអេដស៍ទេ ។
- ប៉ុន្តែបើជក់វាញឹកញាប់ វាអាចបង្កើនអារម្មណ៍ផ្លូវភេទ ហើយវាអាចមានគ្រោះថ្នាក់នៅពេលដែលអ្នកប្រើមិនបានការពារខ្លួននៅពេលរួមភេទ ។
- នៅតាមដងទន្លេមេគង្គនៃប្រទេសកម្ពុជា គឺជាផ្លូវនៃគ្រឿងញៀនឆ្លងកាត់ ជាពិសេស គឺ ហ្វេអ៊ីន
- ការដកថយនៃការធ្វើអង្កេតជាចំនុចមួយដែលធ្វើអោយមានការកើនឡើងនៃថ្នាំញៀន
- ហ្វេអ៊ីន គេប្រើជាជក់-ស្រូប ឬហឹត ។ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលញៀនខ្លាំង គឺធ្វើអោយមានការលួចចាក់ ។
- ទោះបីជាមិនពិបាកក្នុងការធ្វើអោយតំលៃនៃស៊ីរ៉ាំងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាអោយនៅទាបក៏ដោយក៏ការចូលចិត្តចាក់ហ្វេអ៊ីន គឺវាងាយគ្រោះថ្នាក់ណាស់ (ការចាក់មូលរួមគ្នាការលាយម្សៅគ្រឿងញៀនស្ងួតជាមួយឈាម...))
- នៅក្នុងការអង្កេតគឺមានលើសពី ១០ ភាគរយ នៃអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ គឺចាក់ ។
- អង្គការមិត្តសំណាញ់បានធ្វើតេស្តឈាមទៅលើអ្នកចាក់គ្រឿងញៀននៅ ឆ្នាំ ២០០៤ ។ ទៅតាមការធ្វើតេស្តនោះបានបញ្ជាក់ថា ៣០ ទៅ ៤០ ភាគរយ នៃអត្រាប្រេវ៉ាឡង់ គឺមានមេរោគអេដស៍ដោយសារតែការចាក់គ្រឿងញៀនបើប្រៀបធៀបទៅនឹងប្រទេសថៃ និងប្រទេសវៀតណាម ។

៧. ភាពប្រថុយប្រថាន និងការទប់ស្កាត់ការប្រើគ្រឿងញៀនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ក. ភាពប្រថុយប្រថាន

- ៦០ ភាគរយ នៃប្រជាជនកម្ពុជា គឺស្ថិតនៅក្រោមអាយុ ២៥ ឆ្នាំ
- ប្រជាជនភាគច្រើនមានចំណេះដឹងមិនគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការយល់ដឹងពីគ្រោះថ្នាក់នៃគ្រឿងញៀន
- ក្មេងៗគិតថានៅពេលជក់យ៉ាម៉ា ធ្វើអោយហឺហា ធ្វើអោយឡាយឆាយ
- ពួកគេតែងតែបានការណែនាំ និងបញ្ចុះបញ្ចូលពីមិត្តភក្តិ
- ពួកគេស្តាប់តាម ឬធ្វើតាមក្រុមរបស់ពួកគេ
- គ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ គឺវាងាយស្រួលក្នុងការស្វែងរក និងតំលៃថោកជាង
- ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍មុតស្រូចរួមគ្នាដូចជា មូលគឺស្ថិតនៅក្នុងចំណោម អ្នកចាក់គ្រឿងញៀន ។
- អាកប្បកិរិយានៃការរួមភេទ គឺស្ថិតក្នុងភាពប្រថុយប្រថានខ្ពស់
- អត្រាប្រវាឡនៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺស្ថិតនៅក្នុងលំដាប់ខ្ពស់ជាងគេនៅតំបន់អាស៊ី ។
- អត្រាប្រវាឡដំបូងបានបង្ហាញថា អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ គឺដូចប្រទេសជិតខាង ។
- ភាពក្រក្រាបនាំមកនូវចំណាកស្រុក-អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារដែលធ្វើអោយក្មេងឈានឆ្ពោះទៅរកការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន ។
- ការប្រើគ្រឿងញៀនដើម្បីអោយមានអារម្មណ៍បំភ្លេចចោលនូវបញ្ហាដែលកើតមានឡើងនៅក្នុងផ្ទះ ។
- យុវជនក្រីក្រ ពួកគេគិតថា ពួកគេអាចរកលុយបានច្រើនបើគេប្រើគ្រឿងញៀន ។

ខ. កត្តាទប់ស្កាត់

- ត្រូវផ្តល់ការអប់រំដល់ស្ត្រីដើម្បីអោយចៀសផុតពីការពុល-ញៀន-ស្រវឹងជាមួយនឹងជាតិស្រា និងជាតិញៀន ។
- សង្គមកម្ពុជានៅតែពឹងផ្អែកទៅលើទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណីចាស់សង្គមគ្រប់ដណ្តប់ហើយ ប្រពៃណីទំនៀមទំលាប់មិនលើកទោសអោយអ្នកប្រើគ្រឿងញៀន ។
- ភាពក្រីក្រក៏អាចជួយកុមារពីការទិញគ្រឿងញៀនផងដែរ ក៏ប៉ុន្តែវាក៏អាស្រ័យទៅលើក្រុមអ្នកអប់រំមិត្តជួយមិត្តដែរ ។

៨. គោលការណ៍យុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន

- ធ្វើការបង្ក្រាប ការដាំដុះ ការផលិត ការស្តុកទុក ការជួញដូរឆ្លងដែនគ្រឿងញៀនដោយខុសច្បាប់ ។ សូមអោយដំណឹងពីជាតិគីមី និងឧបករណ៍ផលិតគ្រឿងញៀនផ្សេងៗ ដែលខុសច្បាប់ ។
- ប្រជាជននិងស្ថាប័នប្រយុទ្ធប្រឆាំងឧក្រិដ្ឋកម្ម គឺជាអ្នកដែលចូលរួមចំណែកក្នុងគោលបំណងជួយកាត់បន្ថយការនាំចូល-ផ្គត់ផ្គង់ គ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ ។
- ទប់ស្កាត់គ្រឿងញៀនខុសច្បាប់នៅតាមសហគមន៍-ទប់ស្កាត់ឬកាត់បន្ថយគ្រឿងញៀននៅតាមសហគមន៍ដែលអាចទាក់ទងទៅនឹងអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មអំពើហិង្សាហើយប្រឆាំងអាកប្បកិរិយាអាក្រក់របស់ សង្គម ។
- អ្នកដែលធ្វើការចែកចាយគ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ដែលយល់ឃើញថាមានការគំរាមកំហែងដល់សង្គមជាតិនឹងត្រូវផ្ដន្ទាទោសទៅតាមច្បាប់ជាធរមាន ។
- ចំនុចគោលដៅក្នុងការបង្ក្រាបគឺចំពោះបុគ្គល និងឧក្រិដ្ឋជនទាំងឡាយណាដែលបានចូលរួមរៀបចំបទឧក្រិដ្ឋ ក្នុងគ្រប់ទំរង់ទាំងអស់នៃការជួញដូរគ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ ។
- គ្រប់សមាជិកនៃកងកម្លាំងប៉ូលីសឬនាយទាហានយោធិនដែលបានសង្ស័យថាបានចូលរួមក្នុងការជួញដូរគ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ ត្រូវបានដាក់ទោសយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរស្មើគ្នា ។
- ផលប្រយោជន៍ដែលបានមកពីការជួញដូរគ្រឿងញៀនខុសច្បាប់នឹងត្រូវបានរឹបអូស ។
- ធ្វើការការពារទៅលើអ្វីដែលធ្វើអោយមានមហន្តរាយមកពីការប្រើគ្រឿងញៀន និងធ្វើការទប់ស្កាត់ការឆ្លងដែនសារធាតុញៀន ។

- ឥឡូវនេះកម្ពុជាកំពុងតែបានការពារយ៉ាងរឹងមាំ ។
- ហើយបានបង្កើតជាវេទិកា និងជាពិសេសការអប់រំនៅតាមសាលាហើយអប់រំជាពិសេសចំពោះដែលស្ថិតក្នុងភាពងាយគ្រោះថ្នាក់ដើម្បីអោយពួកគេយល់អោយបានច្រើន ។
- កាត់បន្ថយគ្រឿងញៀនដែលមានជាតិនិកូទីន ។
- បើតាមយោបល់យើងគួរតែធ្វើបទអន្តរាគមន៍ជាទ្រង់ទ្រាយធំ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហារួមបញ្ចូលគ្នានៅតាមសហគមន៍ ។
- ការព្យាបាលនិងការធ្វើអោយប្រសើរឡើងនៃអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀននិងអ្នកដែលញៀនដើម្បីធ្វើអោយថយចុះគ្រប់ទ្រង់ទ្រាយនៃគ្រឿងញៀន ។
- ហើយធ្វើការសំរាប់សំរួលដើម្បីអោយសហគមន៍របស់ពួកគេមានប្រជាជនរស់នៅដោយមានតំលៃ ។
- ដូចនេះដើម្បីការពារពួកគេកុំអោយងាកទៅរកការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនវិញយើងត្រូវផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញអ្វីមួយ-ធ្វើការថែទាំដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងសេវាតាមដានដែលល្អមួយហើយបង្កើតជាគំនិតស៊ីប្រឆាំងទៅនឹងសារធាតុញៀន ។
- អ្នកប្រើគ្រឿងញៀន និងអ្នកញៀនត្រូវបានចាត់ទុកជាជនរងគ្រោះ ។
- ពួកគេទាំងនោះគួរតែបានផ្តល់នូវការព្យាបាលត្រឹមត្រូវ និងសមស្របមួយ និងស្តារនីតិសម្បទា ។
- កុមារជាញឹកញាប់តែងតែត្រូវបានបញ្ឆោតដោយពួកបងធំដើម្បីអោយក្លាយជាអ្នកលក់ និងអ្នកទិញថ្នាំញៀនដោយខុសច្បាប់ ។
- យើងត្រូវផ្តល់ជាសិទ្ធិអំណាចដល់អ្នកដែលកែខ្លួនពីគ្រឿងញៀន ធ្វើជាអ្នកដោះស្រាយបញ្ហា ។
- ចូលរួមចំណែកជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជារៀបចំគោលនយោបាយការព្យាបាល និងស្តារនីតិសម្បទាជាតិ គឺជាគោលដៅដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាអោយមានសេវាព្យាបាលដែលមានគុណភាពសំរាប់អ្នកដែលប្រើគ្រឿងញៀនខុសច្បាប់និងស្របច្បាប់ហើយទាំងអ្នកដែលចាប់ផ្តើមប្រើ និងអ្នកដែលបានប្រើ ។
- ធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីធានាថាបុគ្គលិកនៃមជ្ឈមណ្ឌលស្តារយុវនីតិសម្បទា និងការព្យាបាលធ្វើការផ្តល់នូវការទ្រទ្រង់សេវាព្យាបាលដែលមានបរិយាកាសល្អ ។
- ការចូលរួមចំណែកអំពីសំណាក់ ក្រសួងមន្ទីរ អង្គការ ស្ថាប័នឯកជនផ្សេងៗ គឺជាការចាំបាច់បំផុត ។
- ទាំងអស់គឺធ្វើទៅតាមទម្រង់គោលនយោបាយជាតិ ព្យាបាល និងស្តារយុវនីតិសម្បទា ។
- ទៅតាមការណែនាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាចំពោះការព្យាបាល និងស្តារយុវនីតិសម្បទា គឺមិនត្រូវអោយយកប្រាក់ឡើយ ។
- ដោយមានការខ្វះខាតទៅលើថវិកាជាតិក្នុងការដាក់បញ្ចូលអោយមានសេវាធានាថែទាំ សុខភាពសង្គម គឺយើងបានអនុវត្តតែតំបន់ខ្លះ ។
- ការបង្ការការបង្កគ្រោះថ្នាក់នៃគ្រឿងញៀនត្រូវតែដាក់បញ្ចូលជាអាទិភាពក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន ។
- ដោះស្រាយបញ្ហាដោយផ្អែកទៅលើសិទ្ធិមនុស្សដើម្បីផ្តល់សេវាព្យាបាលដោយមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះ បុគ្គលដែលធ្លាប់មានបញ្ហាដោយសារគ្រឿងញៀន ឬអ្នកដែលកំពុងប្រើ អោយចៀសផុតពីការញៀន ហើយដើម្បីកាត់បន្ថយភាពគ្រោះថ្នាក់ចំពោះបុគ្គលខ្លួនឯង ចំពោះគ្រួសារ និងសង្គមផងដែរ ។
- ការព្យាបាលដ៏មានប្រសិទ្ធភាព គឺមានតំលៃខ្លាំងណាស់ហើយបានរួមចំណែកក្នុងតម្រូវការចាំបាច់ចំពោះ អ្នកទាំងអស់គ្នា ។
- ការស្នាក់នៅក្នុងការទៅព្យាបាលគួរតែថយចុះ ។
- តម្រូវការទាំងអស់នេះ គឺជាការសហប្រតិបត្តិការដ៏ជិតស្និទ្ធមួយច្បាប់ស្ថាប័នព្យាបាល និងស្តារនីតិសម្បទា ។
- សេវាព្យាបាល និងសេវាថែទាំសុខភាពត្រូវតែដើរទន្ទឹមគ្នាក្នុងការសហប្រតិបត្តិការយ៉ាងស្អិតរមួត ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាសុខភាពរួមគ្នា ។
- ធ្វើអោយងាយស្រួលប៉ុន្តែពឹងផ្អែកទៅលើភស្តុតាងនៃការព្យាបាលគួរតែធ្វើអោយមានបទអន្តរាគមន៍បង្ការទៅលើការលាប់ឡើងវិញ នៅតាមមណ្ឌលសុខភាព ភូមិ ឃុំ ស្រុក ខេត្ត និងនៅតាមមន្ទីរពេទ្យ ឬគ្លីនិកដទៃច្រើនទៀត ។
- ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ក្នុងការរួមចំណែកស្តារនីតិសម្បទា នៃអ្នកប្រើគ្រឿងញៀនទៅតាមការត្រួតពិនិត្យរបស់សហគមន៍ ឬក៏សមាគមន៍ប្រឆាំងគ្រឿងញៀនត្រូវបានលើកទឹកចិត្ត ។

- ការចូលរួមចំណែករបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងសាសនាដទៃទៀតក្នុងការបង្ការការព្យាបាល ការស្តារយុវនីតិសម្បទាត្រូវបានកោតសរសើរយ៉ាងខ្ពស់ ។
- គ្រូខ្មែរដែលមានបទពិសោធន៍ក្នុងការព្យាបាលអ្នកប្រើគ្រឿងញៀនត្រូវបានលើកទឹកចិត្តដើម្បីមកចែកចាយបទពិសោធន៍និងចំណេះដឹង ។
- បើសិនជាពុំមានធុរិកា និងជំនាញគ្រប់គ្រាន់ វិធីព្យាបាល និងស្តារនីតិសម្បទាគួរតែ៖
 ១. តំរូវការទៅលើការវាយតម្លៃប្រមាណ៖ ឧទាហរណ៍៖ ទៅលើព័ត៌មានអំពីអត្រាប្រេវ៉ាឡង់ជាតិ និងអន្តរជាតិនៃអ្នកប្រើគ្រឿងញៀន ។
 ២. ផ្អែកទៅលើភស្តុតាង៖ ឧទាហរណ៍៖ យោងទៅតាមចំណេះដឹងតាមរយៈបទពិសោធន៍នៃវិធីព្យាបាល ដែលមានប្រសិទ្ធភាព-យុទ្ធសាស្ត្រនៃការស្តារនីតិសម្បទា-យោងទៅតាមការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែង និងវប្បធម៌របស់ប្រទេសកម្ពុជា ។
 ៤. គោលបំណង ឬលទ្ធផលទទួលបាន៖ ត្រូវការនូវវិធីព្យាបាលមួយដែលមានជាក់លាក់
 ៥. **System-oriented**៖ ឧទាហរណ៍៖ បណ្តុំនៃវិធីព្យាបាលមួយ ជាមួយនឹងគោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលត្រូវបានប្រតិបត្តិជ្រាលជ្រៅ អ្នកដទៃឆ្លងកាត់ការទំនាក់ទំនង និងសំរាប់រួលដៃល្អ ។
 ៦. **Costeffective**៖ ឧទាហរណ៍៖ ប្រសិទ្ធភាពជាមួយនឹងតុល្យភាពជាវិជ្ជមានរវាងតំលៃ និងផលចំណូល
 ៧. យល់ស្រប៖ ឧទាហរណ៍៖ រួមបញ្ចូលជាមួយសិទ្ធិមនុស្ស និងកិច្ចការស្របច្បាប់នៃអ្នកផ្តល់ការព្យាបាល
 ៨. ប្រឹក្សាដែលល្អ៖ ការវាស់វែងសមត្ថភាពក្នុងការព្យាបាល និងដែនកំណត់
- បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយគ្រឿងញៀននៅក្រោមយុទ្ធសាស្ត្រជាតិទប់ស្កាត់គ្រឿងញៀន និងស្តារនីតិសម្បទា ។
- យុទ្ធសាស្ត្រដែលចង់បានដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រើគ្រឿងញៀនដោយបុគ្គល ឬដោយសហគមន៍
- ក្តាប់អោយជុំនូវយុទ្ធសាស្ត្រទាំងនោះ រួមបញ្ចូលទាំងយុទ្ធសាស្ត្របូព៌ាប្រទេស ។
- មិនលើកលែងទោសអោយ ឬមិនកាន់ជើងអ្នកដែលប្រើគ្រឿងញៀនដែលគ្រោះថ្នាក់ រួមទាំងគ្រឿងញៀនស្របច្បាប់និងខុសច្បាប់ ។
- យោងទៅតាមគោលនយោបាយ និងការរៀបចំកម្មវិធីដើម្បីកាត់បន្ថយ និងការពារគ្រោះថ្នាក់ដល់សង្គម ទាក់ទងនឹងគ្រឿងញៀនស្របច្បាប់ និងខុសច្បាប់ ។
- ការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់គួរកុំអោយមានការប្រាសចាកពីច្បាប់គ្រឿងញៀន និង ការរើសអើង ។
- គោលការណ៍នៃការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ គួរតែបង្កើតអោយមានជាមុនជាស្រេចមុននឹងទៅដល់ការព្យាបាល និងស្តារនីតិសម្បទា ។
- ភាពទទួលខុសត្រូវក្នុងការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ទាំងនេះ គួរតែសហការជាមួយស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល-សហគមន៍-គ្រួសារ និងមនុស្សដែលធ្លាប់ប្រើគ្រឿងញៀនផ្ទាល់ ។
- ច្បាប់ត្រូវតែស្ថិតនៅជាប់ជាមួយនឹងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិប្រយុទ្ធគ្រឿងញៀន និងស្តារនីតិសម្បទាដោយសហការណ៍យ៉ាងមុតមាំជាមួយរដ្ឋាភិបាលកម្មវិធីកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់របស់អង្គការ និងសេវាកម្មផ្គត់ផ្គង់ដទៃទៀត ។
- ត្រូវតែធ្វើការវាយតម្លៃនូវកម្មវិធីដែលបានដាក់ចេញ
- គោលការណ៍នៃការកាត់បន្ថយ គឺត្រូវដាក់បញ្ចូលអោយយល់ដឹងជាសាធារណៈផងដែរ
- យុទ្ធសាស្ត្រទូលំទូលាយក្នុងការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន និងគ្រោះថ្នាក់ជាមួយមេរោគអេដស៍ /ជំងឺអេដស៍ គួរតែរៀបចំអោយបានត្រឹមត្រូវ ។

- កំរិតនៃអត្រាការឈឺ-អាការៈរោគ-របួសស្នាម-ការស្លាប់មុនអាយុដោយផឹកស្រាច្រើន-ការជក់បារី-ការញៀនឱសថ-ការញៀនគ្រឿងញៀន-ឧក្រិដ្ឋកម្មគ្រឿងញៀន-អំពើហិង្សា និងអកប្បកិរិយាដែលសង្គមស្អប់ខ្ពើម ក៏ដូចជាសហគមន៍-ការរំលោភសង្គម-បាត់បង់គុណភាពជីវិត-បាត់បង់ចំណូលសេដ្ឋកិច្ច សណ្តាប់ធ្នាប់ដោយការញៀនសុរា គ្រឿងញៀនទាំងអស់នេះគួរតែធ្វើអោយមានការរួមគ្នាបំប្លែង។
- ការឆ្លងរោគថ្លើម-មេរោគអេដស៍ជំងឺអេដស៍ ដោយសារតែការចាក់គ្រឿងញៀន គួរតែត្រូវបានការពារ។
- ភស្តុតាងដែលបានមកពីការអនុវត្តន៍គួរតែលើកបង្ហាញ ហើយធ្វើការត្រួតពិនិត្យ។
- ផ្ដោតទៅលើការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់នៃការប្រើគ្រឿងញៀន គឺវាប្រសើរជាងការបោះបង់ចោល។
- អត្រាប្រេវ៉ាឡង់នៃការស្រាវជ្រាវដែលបានរកឃើញនៅពេលបច្ចុប្បន្ននៃអ្នកប្រើគ្រឿងញៀនគួរតែធ្វើការត្រួតពិនិត្យ ហើយធ្វើការផ្លាស់ប្តូរដោយមានសំអាងច្បាស់លាស់
- គួរតែបញ្ចូលផងដែរនូវការប្រមូលព័ត៌មានប្រឹក្សាជំនាញ ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍យុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការកាត់បន្ថយបញ្ហាគ្រឿងញៀនក្នុងប្រទេស។
- ការត្រួតពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃទៅលើការងារនឹងត្រូវបានអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីធានាថា ទិន្នន័យដែលប្រមូលបានពីការចុះស្រាវជ្រាវ គឺត្រូវបានរាយការណ៍ជាប្រចាំអោយបានសមស្របដើម្បីអោយក្លាយទៅជាគោលនយោបាយយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍។
- សហប្រតិបត្តិការណ៍ជាលក្ខណៈអន្តរជាតិជាមួយប្រទេសដទៃ ជាពិសេសប្រទេសជិតខាងនឹងត្រូវបានពង្រឹងជាទ្វេភាគី និងពហុភាគី ដើម្បីលុបបំបាត់នូវបញ្ហានៃការជួញដូរការចែក និងការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន។

៩. ចំហាត់នៃការរកឃើញ (voluntary)

- ធ្វើការនៅតាមផ្លូវ ឬអប់រំផ្ទាល់ (Outreach)
- តាមរយៈប្រព័ន្ធទូរស័ព្ទ
- មណ្ឌលសំចៃ ឬមណ្ឌលប្រឹក្សា
- ពេទ្យបង្អែក
- ការបណ្តុះបណ្តាល
- ការស្តារនីតិសម្បទា
- ជួយខ្លួនឯង

១០. ចំហាត់នៃការរកឃើញ (compulsory)

- ចាប់ខ្លួនដោយប៉ូលីស
- ដីការចាប់ខ្លួន
- នៅក្នុងពន្ធនាគារ ឬមណ្ឌលស្តារនីតិសម្បទា
- ការដេញចេញ
- ការជួយខ្លួនឯង

១១. អ្វីជាការស្តារនីតិសម្បទា

- ស្តារនីតិសម្បទា គឺជាដំណើរការទូទៅនៃការនាំយកមកវិញនូវសមត្ថភាពដែលបានមកពីការប្រសើរឡើង ឬថមថយពីជំងឺ ឬគ្រោះថ្នាក់។

- ក្នុងករណីដែលព្យាបាល ការដែលស្ថានភាពនីតិសម្បទា គឺគ្រាន់តែបានទប់ស្កាត់មិនអោយព្យាបាល
- គោលដៅនៃការស្ថានភាពនីតិសម្បទា គឺជួយអោយប្រជាជនចំណុចរបស់យើងចូលរួមក្នុងសហគមន៍របស់គេម្តងទៀត ហើយក្លាយជាមនុស្សដែលគេអោយតម្លៃវិញ ។
- ការស្ថានភាពនីតិសម្បទា វាអាចគ្រាន់តែជាដំណើរការឆ្ពោះទៅរកការចូលរួម និងអាចផ្តល់ជាថាមពល ។
- បុគ្គលដែលកំពុងស្ថានភាពនីតិសម្បទា គឺត្រូវការការណែនាំ និងអប់រំយ៉ាងសកម្មពីអ្នកដើម្បីបញ្ជាក់ថា ជាចំណុចដ៏សំខាន់មួយដើម្បីកែប្រែជីវិតរស់នៅ ។
- Rehabilitation មកពីអក្សរឡាតាំងថា Rehabilare គឺដើម្បីត្រលប់ទៅផ្ទះដោយខ្លួនឯង (ដើម្បីក្លាយជាមនុស្សថ្មី) ។

១២. តើការស្ថានភាពនីតិសម្បទារយៈពេលប៉ុណ្ណា?

- ទៅតាមពេលវេលាដែលត្រូវការ
- នៅរហូតដល់បញ្ហាត្រូវបានដោះស្រាយធ្វើអោយមានលំនឹង ហើយក្រុមគោលដៅត្រូវបានចូលរួមក្នុងសង្គមវិញ
- ពី ៦ ទៅ ១២ ទៅ ១៨ ខែ
- វិធីព្យាបាលដែលមិនអាចអាក់ខានបានត្រូវពឹងផ្អែកទៅលើច្បាប់ហើយនិងរយៈពេលនៃការស្ថានភាពនីតិសម្បទា ។

១៣. ចំណើននៃការស្ថានភាពនីតិសម្បទា

- ការតំរូវទិសដៅជំហានដំបូងក្នុងការព្យាបាល៖ តើភាពព្យាបាលនោះត្រូវនឹងវិធីព្យាបាលអ្វីតួនាទីនៅក្នុងការព្យាបាល និងការរំពឹងទុក ។ គោលដៅរបស់យើងគឺ ធ្វើអោយមានរបៀបរយគឺមិនចិញ្ចឹមអ្នកព្យាបាលទេ ។
- សកម្មភាពប្រចាំថ្ងៃនៅសាលាធ្វើលំហាត់នៅផ្ទះអប់រំខាងផ្លូវចិត្តផ្លូវកាយនិងភាពវិជ្ជមាននៃការបង្កើតសកម្មភាពម្តងទៀត អាចជួយអោយក្មេងដែលព្យាបាលរៀនជំនាញថ្មីៗហើយផ្តល់អោយគ្នាទៅវិញទៅមក ម្តងម្នាក់ដើម្បីកែប្រែអកប្បកិរិយាអោយឈប់ពីគ្រឿងព្យាបាលបន្ទាប់ពីការព្យាបាល ។
- មានអ្នកត្រួតពិនិត្យនៅក្នុងក្រុមអាចជួយអោយអ្នកទាំងនោះកសាងសមត្ថភាព
- នៅសាលាផ្តល់ចំណេះដឹងជាមូលដ្ឋាន គឺជាចំណុចដ៏ចម្បងទៅលើក្មេងដែលកំពុងកែប្រែ ។ ជាមួយគ្នានេះសាលាបានរួមចំណែកក្នុងការផ្តល់អោយនូវកម្មវិធីសំរាប់យុវជនពេញវ័យផងដែរ ។ អ្នកបង្រៀនគួរតែត្រូវបានពិចារណាអោយនៅតាមផ្នែកនៃការព្យាបាលសំរាប់មនុស្សពេញវ័យដែលចូលរៀនសាលារដ្ឋ គួរ តែរៀបចំពេលព្យាបាល ផ្សេងហើយពេលចូលសាលាផ្សេង ។
- ការបណ្តុះបណ្តាលខាងវិជ្ជាជីវៈគឺសំខាន់ហើយគួរតែទុកជាផ្នែកមួយសំរាប់យុវជនពេញវ័យ ។ ធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលយ៉ាងត្រឹមត្រូវផែនការអាជីពបណ្តុះបណ្តាលជំនាញស្វែងរកការងារធ្វើ ។ បើគ្មានជំនាញទាំងនេះទេ យុវជនមួយចំនួន និងពឹងពាក់ទៅលើខ្លួនឯងផ្ទាល់ដោយធ្វើសកម្មភាពខុសច្បាប់ ដូចនេះ នឹងធ្វើអោយជីវិតឆ្លាក់ក្នុងរណ្តៅ ។

១៤. ផែនការការព្យាបាល

ជាអតិបរិមា ផែនការនៃការព្យាបាលគួរតែធ្វើការបញ្ជាក់ដូចខាងក្រោម៖

- បញ្ហារបស់អ្នកទាំងនោះ និងគ្រួសាររបស់ពួកគេ ការប្រើប្រាស់ឱសថ សុខភាពផ្លូវភេទ សុខភាពបន្តពូជ និងភាពមមើមមាយរបស់ពួកគេ ។
- គោលដៅ គឺចង់ជួយពួកគេដើម្បីរៀបចំអោយពួកគេបានចូលរួម និងទទួលខុសត្រូវរាល់បញ្ហាដែលបានជួបប្រទះ ។
- ភាពរឹងប៉ឹង និងធនធានជាច្រើនសំរាប់ពួកគេ និងគ្រួសារជាវិធីដើម្បីអោយពួកគេទទួលជ័យជំនះ ។
- គោលបំណងដែលប្រាកដនិយម ដែលជាជំហានអាចរស់រវើកបានដើម្បីជោគជ័យគ្រប់គោលដៅ ។

- ធ្វើអន្តរាគមន៍ដូចជា សេវាកម្មព្យាបាលជាយុទ្ធសាស្ត្រ គឺជាតំរូវការសំរាប់ជោគជ័យដល់គោលដៅ ។
- ប្រព័ន្ធទ្រទ្រង់ពីខាងក្រៅ និងការអប់រំ ។

១៥. វិធីក្នុងការធ្វើអោយអារម្មណ៍ល្អ ដោយគ្មានគ្រឿងញៀន

- មិនយូរមិនឆាប់ទំនាក់ទំនងគ្រួសារនឹងចាប់ផ្តើមដោយមានស្ថេរភាពហើយយើងត្រូវការជួយអ្នកញៀន និងគ្រួសាររបស់ពួកគេ ។
- ពេលដែលគេកំពុងផ្តាច់គ្រឿងញៀនបើសិនជាគេបានទទួលវាម្តងទៀតវាហាក់ដូចជាធ្វើអោយគេទទួលបានរង្វាន់ហើយសប្បាយចិត្តភ្លេចទុកកង្វល់ ភ្លេចការឈឺចាប់ ។
- គាត់លែងមានឱកាសនឹងធ្វើរឿងល្អៗដូចកាលមុនទៀតហើយព្រោះឥឡូវនេះគាត់គិតតែស្រវឹង ឬអំណោយអណ្តូងដោយគ្រឿងញៀន ។
- កំឡុងពេលដែលគេកំពុងតែព្យាបាល ឬស្តារនីតិសម្បទាវាជាពេលដែលអ្នកញៀនទទួលបាននូវស្ថានភាពមួយដែលគាត់មិនដែលបានដឹងអំពីគ្រឿងញៀនបានធ្វើបាបគាត់កាលពីមុន ហើយត្រឡប់ទៅទទួលយកនូវគំនិតល្អៗការជឿជាក់តំលៃអត្តចរិត និងបុគ្គលិកលក្ខណៈដែលធ្វើអោយគេអាចសំរេចទៅនឹងសង្គមបានដោយងាយ ។

១៦. ការជួយសង្គ្រោះ

- ការពារការប្រព្រឹត្តខុស
- ការបណ្តុះបណ្តាលឯកទេសវិជ្ជាជីវៈ
- ការជួយជ្រោមជ្រែងតាមរយៈអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
- ការគ្រប់គ្រង
- ការជួយខ្លួនឯងជាក្រុម

១៧. ការងារដែលត្រូវធ្វើ

- ការអោយខ្លួនឯងនៅអោយឆ្ងាយពីគ្រឿងញៀនគឺជារូបរាងអោយខ្លួនគេគ្រប់គ្រង ឬក៏លប់បំបាត់ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនប៉ុន្តែវាមិនដែលអាចបាត់បង់ទាំងស្រុងទេ ។
- ដូច្នេះ ការត្រឡប់មករកភាពដើមវិញអាចធ្វើអោយជីវិតបានប្រសើរឡើង
- ការអង្កេតមានន័យថា ធ្វើការត្រួតពិនិត្យទៅលើអ្នកចែកចាយគ្រឿងញៀន និងធ្វើការប្រមូលព័ត៌មានអោយបានច្រើនមុនពេលដែលគេធ្វើការចែកចាយបានសំរេច ។
- ការស៊ើបអង្កេតក៏ផ្តល់អោយយើងនូវព័ត៌មានដើម្បីបង្ហាញអោយឃើញនូវកម្មវត្ថុរួមក្នុងការទទួលបាននូវភាពជោគជ័យនិងធ្វើអោយការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនមានការថយចុះ ។
- ធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណ ទៅលើក្រុមគោលដៅរបស់អ្នកដើម្បីបញ្ជាក់អំពីប្រសិទ្ធភាព និងផលប្រយោជន៍ដែលទទួលបានរួចមកធ្វើការកែច្នៃនូវអ្វីដែលពុំទាន់ច្បាស់លាស់ ។

១៨. ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះប្រជាជនចំណុច

- រៀបចំក្រុមគោលដៅ និងក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេដើម្បីអោយងាយស្រួលក្នុងការទំនាក់ទំនង ។
- ត្រូវប្រាប់អំពីសេវាដែលនឹងត្រូវផ្តល់អោយក្រុមគោលដៅ និងក្រុមគ្រួសាររបស់ក្រុមគោលដៅជាទៀងទាត់ ។

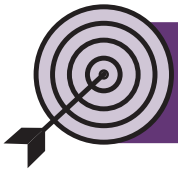
- អនុវត្តន៍ដូចកម្មវិធីដទៃទៀត ហើយអោយអនុវត្ត ។
- ពួកគេនឹងសហការណ៍ជាមួយ ប្រសិនបើតំលៃនៃដំណើរការត្រូវបានបញ្ចូលគ្នា ។
- វាជាចំណុចដែលអោយក្រុមគោលដៅផ្តល់ព័ត៌មានត្រលប់មកវិញ ។
- ជាធម្មតាអ្នកដែលនៅតម្កល់ក្នុងដងនៅបន្តទៀតហើយត្រូវតែប្រាប់ជាមុន ។ បើចង់អោយគេស្នាក់នៅក្រៅមណ្ឌល វាអាចអោយគេនឹកឃើញទៅលើការព្យៀនទៀត
- ការអនុវត្តន៍ដទៃទៀត គឺរៀបចំផ្ទះដើម្បីអោយមានការជួបគ្នាជាមួយក្រុមគ្រួសាររបស់ក្រុមគោលដៅ ។
- ត្រូវទុកចិត្តថា គ្រប់គ្នាបានយល់អំពីការលាប់ ហើយធ្វើយ៉ាងណាអោយពួកគេចង់អោយពួកយើងជួយទៀតនៅពេលដែលពួកគេត្រូវការ ។
- ប្រសិនបើក្រុមគោលដៅ និងសមាជិកគ្រួសាររបស់ពួកគេធ្លាប់លាប់ការផ្តល់ជាតំនិតខាងលើនេះពិតជាល្អ ។
- មុនពេលដែលចប់ស្តារនីតិសម្បទាយើងត្រូវតែប្រាកដថា ក្រុមគោលដៅពិតជាបានអប់រំទៅដល់គោលដៅដែលបានកំណត់ ។ ការភ្ជាក់វាអាចកើតឡើងនៅពេលណាមួយ ។
- ប្រសិនបើមានការលាប់ គឺត្រូវត្រលប់ទៅមណ្ឌលវិញកុំអោយវាលាប់កាន់តែខ្លាំងឡើង
- ធ្វើអន្តរាគមន៍ភ្លាមៗនៅពេលដែលមានការលាប់ហើយធានាថាពួកគេនឹងមិនត្រឡប់ក្រោយម្តងទៀតឡើយ ។
- ប្រសិនបើអតីតក្រុមគោលដៅទាំងនោះមិនមានអារម្មណ៍ល្អចង់អោយយើងជួយទេនោះពួកគេអាចធ្លាក់ខ្លួនទៅជាលាប់ជំងឺ ហើយពេលនោះត្រូវធ្វើការស្តារនីតិសម្បទាទាំងស្រុងវិញ ។
- ត្រូវប្រាកដក្នុងចិត្តថា ពួកគេពិតជាបានយល់អំពីការលាប់ហើយពួកគេនឹងមានគំនិតស្វែងរកការជួយម្តងទៀតនៅពេលដែលពួកគេត្រូវការ ។

១៩. ក្រុមជួយខ្លួនឯង

- អ្នកដែលត្រូវបានស្តារនីតិសម្បទាដោយជោគជ័យ អាចបន្តក្លាយទៅជាក្រុមជួយខ្លួនឯង ។
- គ្រាន់តែកត់សំគាល់ពីភាពខុសគ្នារវាងក្រុមស្តារនីតិសម្បទានិងក្រុមជួយខ្លួនឯងគឺជាអតីតអ្នកដែលត្រូវបានរៀបចំដោយអ្នកផ្តល់ដំបូន្មានអាជីព ។
- អ្នកដែលបានបញ្ចប់ពីការស្តារនីតិសម្បទាទាំងនេះ គឺមានកម្មវិធីផ្លាស់ប្តូរច្រើនជាងក្រុមផ្តល់ដំបូន្មាន ហើយមានការតម្រូវជាង ។
- នៅពេលនោះដែរពួកគេនឹងអាចក្លាយជាមនុស្សយ៉ាងសកម្មក្នុងសង្គមហើយពួកគេត្រូវតែមានការប្រុងប្រយ័ត្ន ។
- ពួកគេនឹងទទួលបានការគាំទ្រពីគ្នាទៅវិញទៅមកជាប្រចាំ ។

មេរៀនទី ១១

បុគ្គលដែលប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន

គោលបំណង

ដើម្បីអោយអ្នកយល់ដឹងអំពី :

- អ្វីទៅជាគ្រឿងញៀន
- ប្រភេទគ្រឿងញៀន
- ផលប៉ះពាល់ពីការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- មូលហេតុដែលមនុស្សប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន
- ចំណុចសំខាន់ៗដែលចង់បញ្ឈប់ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន

រយៈពេល

៥០នាទី

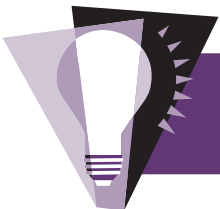
វិធីសាស្ត្រ

ឯកសារ និងការពន្យល់បង្ហាញ

សំភារៈ

ហ្វីបឆាត-ហ្វឺត

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

១. អ្វីជាគ្រឿងញៀន:

គ្រឿងញៀនជាសារធាតុគីមី ឬរុក្ខជាតិនៅពេលដែលយើងប្រើទៅមានឥទ្ធិពលរំញ័រយ៉ាងខ្លាំងលើផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត ដូចជាធ្វើអោយយើងមានអារម្មណ៍រើរវាយអណ្តែតអណ្តូង ឬក្លាហានខុសពីធម្មតាអាចធ្វើអោយស្លឹកស្រពន់បំបាត់ភាពចុកចាប់ និងភាពអស់កំលាំង ឬបង្កជាគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗទៀតជាច្រើន ។ នៅពេលបានប្រើម្តងហើយម្តងទៀត វាធ្វើអោយគេមានអារម្មណ៍ចង់ប្រើប្រាស់បន្តដោយអត់ទ្រាំពុំបាន ។

២. ប្រភេទគ្រឿងញៀន:

គ្រឿងញៀនត្រូវបានគេប្រើតាមរបៀបច្រើនយ៉ាងទៅតាមប្រភេទរបស់វា។ ប្រភេទនៃគ្រឿងញៀនទាំងនោះ មានដូចជា:

- ប្រភេទជក់: មានកញ្ឆា អាភៀន កូកាអ៊ីន ។ ល។
- ប្រភេទផឹក ចុក និងហូប: មានថ្នាំគ្រាប់ កញ្ឆា ។ ល។
- ប្រភេទ ហិត ឬ ហិតគ្រឿងញៀនតាមច្រមុះ: មានកូកាអ៊ីន និងការវ៉ូ
- ប្រភេទចាក់: មានហ្វេរ៉ូអ៊ីន និងកូកាអ៊ីន។ សូមបញ្ជាក់ថា ប្រភេទចាក់នេះ ជាវិធីប្រើដ៏មានគ្រោះថ្នាក់បំផុតព្រោះវាប្រថុយនឹងការឆ្លងមេរោគអេដស៍

៣. ផលប៉ះពាល់ពីការប្រើគ្រឿងញៀន:

ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនធ្វើអោយយើងសប្បាយតែរយៈពេលមួយខ្លីតែប៉ុណ្ណោះ តែផ្ទុយទៅវិញវាផ្តល់អនាគតយឺតយ៉ាវរយៈពេលវែង ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះវាអាចនឹងបំផ្លាញសង្គម គ្រួសារ និងសង្គមជាតិផងដែរ។

● ផលប៉ះពាល់ពីការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន:

- ▲ បញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្ត: (Mental health problem) ដោយហេតុគ្រឿងញៀនមានឥទ្ធិពលទៅលើខួរក្បាលអ្នកដែលញៀនវាអាចមានអារម្មណ៍ធ្លាក់ទឹកចិត្ត និងគាត់មានគំនិតសង្ស័យ និងវង្វេង ។
- ▲ បញ្ហាសុខភាពផ្លូវកាយ: (Physical Health) អាស្រ័យទៅលើបុគ្គលដែលប្រើគ្រឿងញៀន។ ដូចជាការជក់គ្រឿងញៀនបណ្តាលអោយប៉ះពាល់ដល់ផ្លូវដង្ហើម និងសួត។ ចំណែកការចាក់វិញអាចបណ្តាលអោយឆ្លងជំងឺអេដស៍ និងឆ្លើម។
- ▲ បញ្ហាគ្រួសារ: (family problem) នាំអោយមានជំលោះ និងមានបញ្ហាក្នុងគ្រួសារ
- ▲ គ្រោះថ្នាក់: (Accidence) គ្រោះថ្នាក់នៅពេលស្រវឹង។
- ▲ បញ្ហាសង្គម: (Social problem) ចំណាយពេលវេលាច្រើនជាមួយគ្រឿងញៀន។ ហេតុដូច្នេះ បានជាពួកគេតែងតែមិនអាចសិក្សាធ្វើការងារ ឬចូលរួមក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ។
- ▲ បញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុ (Financial problem) គឺត្រូវការចំណាយប្រាក់កាសច្រើនខ្លះខ្លះដែលនឹងបណ្តាលអោយមានភាពក្រីក្រកើតឡើង។
- ▲ បញ្ហាផ្លូវច្បាប់: (Legal problem) ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពឧក្រិដ្ឋកម្មដើម្បីចង់បានគ្រឿងញៀនមកប្រើ។ នៅក្នុងសង្គមជាច្រើនការញៀនគ្រឿងញៀនអាចនឹងប្រព្រឹត្តអំពើឧក្រិដ្ឋកម្ម ហើយបុគ្គលអាចនឹងជាប់ពន្ធនាគារប្រសិនបើគេរកឃើញគាត់ប្រើគ្រឿងញៀន។
- ▲ មរណភាព: (Death) អាចបណ្តាលអោយស្លាប់ដោយការប្រើលើសកម្រិត ឬឆ្លងជំងឺ និងគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរ។

៤. មូលហេតុដែលមនុស្សប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន :

មូលហេតុដែលមនុស្សចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន គឺចាប់ផ្តើមតាំងពីយុវវ័យ ។ ហេតុផលមួយចំនួននៃការចាប់ផ្តើមប្រើគឺ :

- សំពាធពីមិត្តភក្តិ (មិត្តភក្តិដែលប្រើគ្រឿងញៀន លើកទឹកចិត្តបុគ្គលអោយប្រើតាម) ។
- ការចង់ចេះចង់ដឹង និងភាពងាយស្រួលរកបាន ក៏ជាមូលហេតុសំខាន់ផងដែរ ។
- ជារឺធម្មតា ក្នុងការដោះស្រាយភាពតានតឹងផ្លូវចិត្ត ដូចជាបញ្ហាទំនាក់ទំនង និងភាពគ្មានការងារធ្វើជាដើម ។
- កាលណាការញៀនចាប់ផ្តើមឡើង ការញៀនផ្នែករាងកាយ គឺជាបុព្វហេតុដែលនាំអោយបុគ្គលបន្តការប្រើ ។

៥. ការកត់សំគាល់ថាមនុស្សនោះញៀនគ្រឿងញៀន :

- បុគ្គលវ័យក្មេងមានបញ្ហានៅសាលារៀន និងគាត់មិនធ្លាប់មានបញ្ហាពីមុនមក
- មិនយកចិត្តទុកដាក់ជាមួយការងារទទួលខុសត្រូវប្រចាំថ្ងៃរបស់ខ្លួន
- បុគ្គលម្នាក់ងាកចេញពីមិត្តភក្តិចាស់ៗ
- បុគ្គលម្នាក់មានបញ្ហាជាមួយប៉ូលីសឥតឈប់ឈរ
- បុគ្គលម្នាក់មានភាពរង្វេងក្នុងការនិយាយស្តី
- មានជំងឺផ្លូវចិត្ត ឬជំងឺរាងកាយដែលទាក់ទងនឹងការប្រើគ្រឿងញៀន ដូចជាមានគ្រោះថ្នាក់ញឹកញាប់ ឬមានជំងឺឆ្លងនៅលើស្បែកដោយសារតែការចាក់គ្រឿងញៀន
- មានសមាជិកគ្រួសារព្រួយបារម្ភណ៍ អំពីការដែលបុគ្គលប្តូរអាកប្បកិរិយា ។
- សញ្ញានៃការថែទាំខ្លួនមិនល្អ
- សញ្ញានៃការចាក់បញ្ចូលគ្រឿងញៀន ដូចជាសំណាក ឬអាប៊ុននៅលើដៃ
- សញ្ញាដែលបង្ហាញថាបុគ្គលស្រវឹងគ្រឿងញៀន ដូចជាមើលទៅមានលក្ខណៈងោកងុយ ឬនិយាយឡូតៗ
- ស្បែកឡើងលឿងដែលអាចជាសញ្ញានៃថ្លើមប្រភេទបេ

៦. ចំណុចសំខាន់ៗសំរាប់អ្នកចង់បញ្ឈប់ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន :

ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនមិនមែនមិនអាចធ្វើការបញ្ឈប់បាននោះទេ តែផ្ទុយទៅវិញយើងអាចធ្វើការបញ្ឈប់វាបានអោយតែយើងមានការតាំងចិត្ត ។ ចំណុចមួយចំនួនខាងក្រោមនេះ គឺអាចជួយអ្នកក្នុងការបញ្ឈប់ការប្រើប្រាស់ :

- កំណត់ថ្ងៃក្នុងការបញ្ឈប់អោយបានច្បាស់លាស់ ជាក់លាក់
- ទុកពេលអោយបានមួយអាទិត្យ ដើម្បីជាសះស្បើយពីប្រតិកម្មនៃការផ្តាច់គ្រឿងញៀន ។
- ផ្តល់ព័ត៌មានដល់សមាជិកគ្រួសារ ឬមិត្តភក្តិដែលអាចជួយក្នុងដំណាក់កាលផ្តាច់គ្រឿងញៀន ។
- មានប្រតិកម្មនៃការផ្តាច់គ្រឿងញៀន អ្នកត្រូវផ្តល់ដំបូន្មានអំពីរោគសញ្ញាដែលអាចកើតឡើង និងរបៀបគ្រប់គ្រងវា ។ ចូរប្រើថ្នាំDiazepam សំរាប់បញ្ឈានៃការតែងថ្នាំAntispasmodic សំរាប់ការរាករូសនិងថ្នាំបំបាត់ការឈឺចុកចាប់ ។ ប្រសិនបើអ្នកមានអារម្មណ៍មិនច្បាស់លាស់អំពីភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃការដាច់គ្រឿងញៀនគួរបញ្ជូនអ្នកជំងឺទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យជាការប្រសើរ ។ នៅប្រទេសខ្លះគេប្រើ Methadone និង dextropropoxphene សំរាប់កាត់បន្ថយរោគសញ្ញានៃការផ្តាច់អាភៀន និងហ្វីអ៊ីន ។

មេរៀនទី ១២

ការសម្ភាតមូល - សីរាំង

គោលបំណង

ដើម្បីអោយអ្នកយល់ដឹងអំពី៖

- របៀបសម្ភាតមូល-សីរាំង និង ឧបករណ៍សំរាប់សម្ភាត
- គុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិនៃការសម្ភាតមូលសីរាំង

រយៈពេល

២០ នាទី

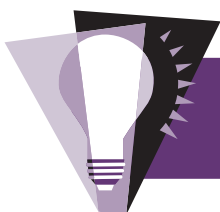
វិធីសាស្ត្រ

ការពន្យល់បង្ហាញ

សំភារៈ

ហ្វឺបឆាត និង ហ្វឺត

ខ្លឹមសារប្រធានបទ

ដើម្បីអោយមានអនាម័យ និងមានសុខភាពល្អក្នុងការរស់នៅ ការប្រើប្រាស់ម្ហូល-ស៊ីរ៉ាំងត្រូវតែប្រុងប្រយ័ត្ន។ ការប្រើប្រាស់ម្ហូលស៊ីរ៉ាំងដែលមិនបានសំអាតអោយបានត្រឹមត្រូវវាធ្វើអោយយើងមានការប្រឈមប្រថាប់ផុតទៅនឹងគ្រោះថ្នាក់នៃការឆ្លងមេរោគដូចជាជំងឺកាមរោគជាពិសេសគឺ មេរោគអេដស៍។ រស់នៅស្អាតធ្វើអោយជីវិតយើងកាន់តែមានសុភមង្គលជៀសផុតពីជំងឺផងទាំងពួងជីវិតរស់នៅកាន់តែយូរអង្វែង។

១. ការសំអាតម្ហូល-ស៊ីរ៉ាំង និងឧបករណ៍

១-១. ការស្ទោរម្ហូល-ស៊ីរ៉ាំង

- ការស្ទោរ (boiling) ត្រូវមានឆ្នាំង ចង្ក្រាន ទឹក ភ្លើង.... (យើងមិនអាចយកម្ហូល និងស៊ីរ៉ាំងដីរ ទៅស្ទោរបានទេ) ការស្ទោរនេះ គឺសំដៅទៅលើ ស៊ីរ៉ាំង និងម្ហូលកែវ។ ការស្ទោរនេះមានរយៈពេល ១៥ នាទី ហើយបន្ទាប់ពីស្ទោរសំលាប់មេរោគហើយយើងត្រូវយកម្ហូល-ស៊ីរ៉ាំងនោះមកត្រាំទឹកស្អាតដែលត្រជាក់ល្អម។
- នៅពេលសំអាតស៊ីរ៉ាំង-ម្ហូលហើយ ត្រូវយកទឹកស្ទោរម្ហូលស៊ីរ៉ាំង និងទឹកស្អាតលាងម្ហូល-ស៊ីរ៉ាំងនោះទៅចាក់ចូលក្នុងបង្គន់ ហាមចាក់ចោលផ្ដេសផ្ដាស់។
- យើងត្រូវយកម្ហូល-ស៊ីរ៉ាំងនោះទៅជូតអោយស្អាត និងផ្ដុំខ្យល់ចេញអោយអស់
- សំភារៈប្រើដែលប្រើប្រាស់ជាមួយគ្នា និងឆ្នាំងស្ទោរ ក៏ត្រូវយកដាក់ស្ទោរ ឬចំហុយជាមួយគ្នាដែរ
 - គុណវិបត្តិនៃការស្ទោរម្ហូល-ស៊ីរ៉ាំង: ប្រើបានតែចំពោះស៊ីរ៉ាំងកែវតែប៉ុណ្ណោះហើយចំណែកម្ហូលស៊ីរ៉ាំងមួយចំនួនប្រើបានត្រឹមតែ ២-៣ ដង តែប៉ុណ្ណោះត្រូវបោះចោលមិនអាចប្រើយូរច្រើនដងបានទេ។

១-២. ការប្រើទឹក អូសាវែល

- ត្រូវលាងម្ហូល-ស៊ីរ៉ាំងជាមួយទឹកអូសាវែល (កែវទឹក-ចានលាង...) ត្រូវទុកម្ហូលស៊ីរ៉ាំងត្រាំជាមួយទឹកអូសាវែល ៦ នាទី។
 - គុណសម្បត្តិនៃការប្រើទឹកអូសាវែល: ការប្រើទឹកអូសាវែល ប្រើពេលវេលាខ្លីហើយលាងបានស្អាតល្អ មានតំលៃថោកងាយស្រួលរក។
 - គុណវិបត្តិ:
 - △ បើមានឈាមនៅក្នុងស៊ីរ៉ាំង-ម្ហូលច្រើននោះ ការលាងទឹកអូសាវែលមិនអាចលាងអស់ឈាមបានឡើយ ហើយប្រើពេលវេលាច្រើនក្នុងការសំអាត
 - △ បើយើងបើកទឹកទុកចោលធ្វើអោយខូចគុណភាព
 - △ ការលាងម្ហូលស៊ីរ៉ាំងជាមួយទឹកអូសាវែលមិនបានស្អាតល្អមួយរយភាគរយនោះទេ។
 - △ បើយើងយកស៊ីរ៉ាំង-ម្ហូលទៅត្រាំក្នុងទឹកអូសាវែលធ្វើអោយផ្ទៃក្នុងនៃស៊ីរ៉ាំង ម្ហូលត្រូវបានខូច
 - △ អ្នកប្រើគ្រឿងញៀនមិនចូលចិត្តទឹកអូសាវែល ដូច្នេះពួកគេមិនចង់ប្រើទេ

១-៣. ការប្រើថ្នាំក្រហម (iodine):

- ដើម្បីលាងសំអាតស៊ីរ៉ាំងម្ហូលយើងត្រូវបិតទឹកថ្នាំក្រហមចូលក្នុងស៊ីរ៉ាំង-ម្ហូលរួចក្រឡុកលាងសំអាត ២ នាទី។
 - គុណសម្បត្តិនៃការប្រើទឹកថ្នាំក្រហម:
 - △ ថ្នាំក្រហមវាមានតំលៃថោកងាយស្រួលលាង ប្រើពេលវេលាតិចងាយស្រួលរកមិនធ្វើអោយម្ហូលឬស៊ីរ៉ាំងខូចទេ។
 - គុណវិបត្តិនៃការប្រើទឹកថ្នាំក្រហម:
 - △ ថ្នាំក្រហម បើមានឈាមច្រើននៅក្នុងម្ហូល-ស៊ីរ៉ាំងយើងមិនអាចសំអាតបានល្អទេ។ មនុស្សមួយចំនួនប្រើជាមួយថ្នាំក្រហម ធ្វើអោយមានផលប៉ះពាល់ដល់សុខភាព

១-៤. ការលាងជាមួយទឹកបិត (ចំហាយទឹក)

- អាចលាងម្ហូប-ស៊ីវ៉ាងបានល្អ ពី ៧០ ទៅ ៨០ ភាគរយ
- របៀបប្រើដូចទឹកអូសាវែលដែរ
 - គុណសម្បត្តិ: អាចលាងសំអាតបានលឿន
 - គុណវិបត្តិ: ប្រើមិនសូវមានសុវត្ថភាព ១០០ ភាគរយទេ វាអាចធ្វើអោយស្គូលស៊ីវ៉ាងឆាប់រីក ឬរិល-ស្អិត ។

១-៥. ប្រការគួរចងចាំ

- ម្តាយដែលព្យៀនសារធាតុព្យៀន គឺអាចឆ្លងដល់កូនក្នុងផ្ទៃបាន ដូច្នេះនៅពេលកូននោះកើតមក ត្រូវយកកូននោះទៅព្យាបាល ។ ទារកដែលមានបញ្ហាសុខភាពគឺ មានលក្ខណៈដូចជាបញ្ហាប្រព័ន្ធដកដង្ហើម គេងមិនលក់ ខួរក្បាលមិនលូតលាស់ល្អ... ។ តែបើសិនជាបុរសព្យៀនគ្រឿងព្យៀន ហើយប្រពន្ធមិនព្យៀនទេនោះ គឺមិនអាចឆ្លងដល់ទារកទេ ។
- ការឆ្លងមេរោគឆ្លើមប្រភេទសេ (C) តាមការប្រតិបត្តិយោធន៍មន្ទីរពេទ្យនោះ ពុំឃើញមានឯកសារសរសេរបញ្ជាក់នោះទេ តែបើរឿងឆ្លងពិត ឬមិនពិត ក៏មិនមានព័ត៌មានច្បាស់លាស់នោះដែរ ។
- ក្នុងនាមយើងជាអ្នកធ្វើការងារជាមួយអ្នកប្រើគ្រឿងព្យៀន យើងត្រូវរៀបចំគំរោងយ៉ាងណា អោយឆ្លើយតបទៅនឹងតំរូវការរបស់ក្រុមគោលដៅ ។

Khmer HIV/AIDS NGO Alliance

33 Street 71, Sangkat Tonle Bassac, Khan Chamkar Mon

Telephone: 023 211 505 - Fax: 023 214 049 - Website: www.khana.org.kh